

SESSIÓ DE COMUNICACIONS 1

Dimecres 29 de juny de 2022 – MATÍ (12-14h)

1. Estudi, traducció i recepció de la literatura i cultura catalanes: edicions, històries, revisions crítiques

José Enrique Gargallo (Institut d'Estudis Catalans / Universitat de Barcelona)
El projecte de digitalització de l'Onomasticon Cataloniae

Més de vint anys després de la conclusió d'una de les grans obres de Joan Coromines, l'Onomasticon Cataloniae (1989-1997), l'Institut d'Estudis Catalans ha acollit un projecte de digitalització de l'obra, l'objectiu del qual és doble.

Per una banda es vol que la consulta sigui possible online i estigui disponible en el portal de recursos lingüístics de l'IEC, ja que és una obra molt destacada de la lingüística catalana reconeguda internacionalment pel seu valor intrínsec i serà de gran utilitat tant per a especialistes com per a qualsevol persona interessada en la matèria.

Per una altra banda, es vol fer un buidatge de l'obra que completi la informació de l'actual índex, que recull essencialment els noms propis catalans (topònims i antropònims). La digitalització del contingut permetrà la cerca sistemàtica de l'índex i també dins del text intern de l'Onomasticon, la qual cosa permetrà visibilitzar amb facilitat molta informació lèxica i dialectal que amb la consulta en paper és difícil de trobar. Per exemple, es podran recuperar els dictats tòpics disseminats al llarg de l'obra, que sempre apareixen en relació a un topònim català; o bé formes pròpies d'una determinada àrea (com ara del País Valencià); i també formes pròpies d'una determinada llengua o varietat (per exemple, el benasquès).

La comunicació presentarà l'estat del projecte, mostrarà el funcionament de les cerques avançades i oferirà les dades quantitatives que estiguin disponibles en el moment de la presentació.

Referències bibliogràfiques

Joan Coromines, Onomasticon Cataloniae, 1989-1997, 8 vols.

Joan Coromines, Estudis de Toponímia Catalana, 2 vols., Barcelona, Ed. Barcino, 1965 i 1970.

Joan Coromines, Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana, 1980-2001, 10 vols.

Nota biogràfica

José Enrique Gargallo. Nascut a Puebla de Arenoso (1960), esdevé barceloní d'adopció a partir de 1963. No aprèn la llengua adoptiva fins als vint anys. La formació inicial en filologia hispànica a la UB (licenciat el 1982, doctor el 1987) s'eixampla al món romànic amb la docència de la lingüística romànica i matèries afins des de 1982. Ha conreat disciplines com la dialectologia, la geolingüística, l'estudi de varietats de frontera i llengües en contacte, particularment a la península Ibèrica; també la paremiologia i més concretament la geoparemiologia romàniques, matèries sobre les quals ha dirigit projectes ministerials entre 2005 i 2015. L'any 2014 va incorporar-se com a membre corresponent a la Secció Filològica de l'IEC, de la qual esdevé numerari el 2016. En aquesta institució dirigeix ara un projecte sobre la digitalització de l'Onomasticon Cataloniae de Joan Coromines.

Víctor Pàmies i Riudor (Universitat de Barcelona)

Paremiologia catalana comparada digital (PCCD): un repositori fraseològic digital en obert

Al gener de 2020, a l'Espai Vilaweb, es feia l'acte de presentació de la "Paremiologia catalana comparada digital (PCCD)", un repositori en obert que permet la consulta, amb indicació clara de les fonts consultades, d'un banc de dades de més de 250.000 registres, agrupats en més de 21.000 paremiotipus diferents. Víctor Pàmies i Riudor hi posa els continguts paremiològics i Softcatalà, amb l'aportació tècnica de Pere Orga, la tecnologia. És una eina en continu creixement, fruit de la dedicació de més de dues dècades del seu mantenidor, que acumula en base de dades vora 700.000 registres que anirà abocant en l'eina per a la consulta en obert d'especialistes i curiosos sobre els orígens i l'actualitat de la fraseologia catalana.

Referències bibliogràfiques

Paremiologia catalana comparada digital (PCCD). En línia: <https://pccd.dites.cat>

Jordi Badia, Vilaweb (31-01-2020): "Víctor Pàmies: 'Hem posat deu mil refranys catalans a internet'". En línia: <https://www.vilaweb.cat/noticies/entrevista-victor-pamies-refranys-catalans/>

Terminàlia, núm. 21 (juny 2020): Espai de trobada: Paremiologia catalana comparada digital (PCCD), p. 55-57. En línia: http://revistes.iec.cat/index.php/Terminalia/article/view/148177/pdf_1654

Nota biogràfica

Víctor Pàmies i Riudor (Barcelona, 1963)

Lingüista barceloní, especialitzat en paremiologia, que viu a Vallromanes (Vallès Oriental). Va fer Filologia Catalana a la Universitat de Barcelona (1996) i un Màster en línia de Terminologia a la Universitat Pompeu Fabra (2007). Ha publicat, a través de Verkami, *Amb cara i ulls. Diccionari de dites i refranys sobre l'ull* (2011) i *En cap cap cap. Diccionari de dites i refranys sobre el cap* (2012). També ha publicat *Dites.cat. Locucions, frases fetes i refranys del català*, a Editorial Barcanova (2012) i és coautor, amb Jordi Palou, de *Els 100 refranys més populars*, publicat a Cossetània Edicions (2012) i, amb Joan Fontana, José Enrique Gargallo, Xus Ugarte i il·lustracions de Jordi Beltran, a *Llibres de l'Índex, de Els refranys més usuals de la llengua catalana* (2016). Al 2020 ha presentat amb Softcatalà la Paremiologia catalana comparada digital (<https://pccd.dites.cat>).

Joan Fontana i Tous (Universitat de Barcelona)

"Tothom és fra Daça". Aproximació als "moirònims" catalans

L'estudi dels noms parlants (o aptònims) s'ha enfocat des de diverses perspectives: l'onomàstica, la literària, la històrica, la folklòrica... i, ben entès, també la paremiològica. En l'article "San Dunà l'è mort. De frailes y santos en los moirónimos romances" (guanyador el 2020 del "I Premio Parefras de Investigación en Fraseología y Paremiología Wolfgang Mieder"), proposàvem la denominació "moirònim" per a aquell element onomàstic (un antropònim o bé un topònim) que, en el marc d'una parèmia, i amb la possible participació d'un o més "moirònims", determina el sentit gnòmic de l'enunciat.

Per citar-ne una mostra, vet aquí el refrany "El millor predicador és fra Exemple", en què el fet que el frare es digui "Exemple", i no pas "Joan" o "Josep", posem per cas, resulta determinant no només per al sentit de la parèmia, sinó perquè la formulació mostri un caràcter parèmic i no merament enunciatiu. Així doncs, tenint en compte la rellevància dels noms parlants en els diversos refranys, el terme "moirònim" resultaria específic per a designar aquells noms parlants presents únicament en contextos parèmics.

La nostra proposta es divideix en dues parts; en la primera, d'índole teòrica, definirem "moirònim" i establirem una distinció entre "moirònims" reals i inventats. Seguidament, en la segona part, de caràcter pràctic, presentarem un corpus de "moirònims" en català, obtingut del buidatge de Farnés, Amades, Parés (vegeu bibliografia) i, complementàriament, del DCVB. Així mateix, acararem els exemples catalans amb els d'altres realitats romàniques i analitzarem els principals temes de què s'ocupen.

Referències bibliogràfiques

- Amades, Joan (1982): "Folklore de Catalunya. Cançoner". Barcelona: Selecta [Vol. II].
DCVB = Alcover, Antoni Maria; Moll, Francesc de Borja (1930-1962): "Diccionari català-valencià-balear" [10 vols.]. Palma de Mallorca: Editorial Moll.
Farnés, Sebastià (1992-1999): "Paremiologia catalana comparada". Barcelona: Columna [8 vols.].
Fontana, Joan (en premsa): "San Dunà l'è mort. De frailes y santos en los "moirónimos" romances", *Paremia*, 30.
Pinter, Sílvia (2005): "Estudi de les unitats fraseològiques antroponímiques catalanes: aplicació al fràsic del Diccionari Català-Valencià-Balear" (Tesi doctoral).
Pínter, Sílvia (2008): "Els noms parlants en la fraseologia popular catalana", *Societat d'Onomàstica: butlletí interior*, 108-109, pp. 403-414.
Parés, Anna (1999): "Tots els refranys catalans". Barcelona: Edicions 62.

Nota biogràfica

Joan Fontana i Tous (El Vendrell, 1977), llicenciat en Filologia Clàssica i doctor en Filologia Romànica per la Universitat de Barcelona, treballa en aquesta "alma mater" des de l'any 2004, ocupant-se tant de les assignatures de romanès com de cursos de literatura general i lingüística romànica. En els últims anys, ha participat en tres projectes relacionats amb l'estudi dels refranys meteorològics a la Romània ("Badare", "Ampliació de Badare" i "ParemioRom"); actualment, forma part del projecte "Variació i canvi lingüístic en català: anàlisi i comparació des de les perspectives geolingüística i lexicogràfica dialectal (GEO-LEX-CAT)", dirigit per Maria Pilar Perea. Ha publicat articles d'àmbit paremiològic en revistes com ara "Estudis Romànics", "Ausa", "Paremia", "Archivum", "Cadernos de Fraseologia Galega" o "Ladinia". Així mateix, ha participat en els darrers col·loquis de l'AILLC de Salamanca (2012), València (2015) i Bucarest (2018).

Maria Conca Martínez AMB Josep Guia Marín (Universitat de València)

Concordances entre «Dichos de sabios» (1402) i «Refranes famosíssimos» (1509), dues traduccions d'obres sapiencials catalanes perdudes

Entre les diverses obres sapiencials traduïdes al castellà en la Baixa Edat Mitjana, hi ha dos textos catalans desapareguts que només coneixem per les traduccions al castellà i per documentació paratextual. Els estudiosos de la paremiologia hispana medieval han estat generalment reticents a reconèixer l'origen català d'algunes obres. En el cas de 'Dichos de sabios e filósofos', el traductor Zadique de Uclés deixà dit al pròleg que feia una traducció del

català. En canvi, en el cas de 'Refranes famosíssimos y provechos glosados', l'anonimat d'autor i traductor no ha ajudat a la seva identificació i reconeixement.

Sobre 'Dichos de sabios e filósofos' hi ha hagut la creença infundada durant molt de temps que es tractava d'una traducció de l'obra 'Paraules e dits de savis e filòsofs' de Jafudà Bonsenyor, error induït probablement per la semblança dels títols i pel poc interès a contrastar les dues obres.

'Dichos de sabios' està estructurat en set parts; cada enunciat sapiencial s'hi introdueix amb la fórmula «dice el sabio», sola o seguida del nom d'una autoritat (Sèneca, Boeci, Valeri Màxim, la Bíblia, sant Agustí i altres pares de l'església, etc.), per bé que també hi ha fórmules populars per introduir els proverbis comuns; l'estil és l'habitual en compendis sapiencials dels segles XIII i XIV; i la finalitat és orientar el comportament de vassalls i senyors. 'Refranes famosíssimos' està dividit en dotze capítols; la modalitat d'inserció és popular i molt variada, sense cap referència d'autoritat; el text està en segona persona, ja que la introducció presenta un pare ja vell que s'adreça al seu fill, amb la finalitat de donar-li bons consells per a la vida pràctica; l'estil és humanista i el destinatari un jove burgès.

Malgrat les diferències observades entre el dos textos, hi ha enunciats proverbials concordants que estudiem, amb aportació de més documentació catalana, la qual cosa ens permet afirmar, amb noves proves, la catalanitat originària de 'Refranes famosíssimos'.

Referències bibliogràfiques

- BIZZARRI, Hugo (ed.), 2009: 'Refranes famosíssimos y provechosos glosados', Lausanne, Hispanica Helvetica.
- BIZZARRI, Hugo (ed.), 2019: Jacobo Zadique de Uclés, 'Dichos de sabios', San Millán de la Cogolla, Cilengua.
- CONCA, Maria, 1994: 'Teoria i història dels proverbis catalans. Aplicació a l'estudi d'un corpus paremiològic del segle XVI', València, Universitat de València.
- CONCA, Maria & Josep GUIA, 1996: 'Els primers reculls de proverbis catalans', Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- COMBET, Luis & Germán CONDE & Josep GUIA & Julia SEVILLA (eds.), 2001: Hernán Núñez, 'Refranes o proverbios en romance', Madrid, Guillermo Blázquez.
- O'KANE, Eleanor, 1959: 'Refranes y frases proverbiales españolas de la Edad Media', Madrid, Anejos del Boletín de la RAE.
- FAULHABER, Charles, 2004: «Semitica iberica: Translations from Hebrew and Arabic into the Medieval Romance Vernaculars of the Iberian Peninsula», 'Bulletin of Spanish Studies', 81, 874-896.

Nota biogràfica

Maria Conca Martínez (Beneixama, 1948) és mestra (1970), doctora en filologia catalana (1994) i professora honorària de la Universitat de València (2013). La seva principal àrea de recerca se centra en el camp de la fraseologia i de la formació i transmissió de textos sapiencials en llengües romàniques. Des de la perspectiva fraseològica i l'anàlisi del discurs, ha estudiat l'estil literari d'Enric Valor, Vicent Andrés Estellés, Josep Pla, Joan Fuster, Carme Riera... Ha publicat llibres: 'Paremiologia' (1987), 'Els proverbis catalans' (1988), 'Text i gramàtica. Teoria i pràctica de la competència discursiva' (en col·laboració; 1998), 'La fraseologia. Principis, mètode i aplicacions' (2014), etc., i articles: «Sobre la semiòtica dels refranys» (1986), «Verba volant, scripta manent: An Historical Panorama of Catalan Paremiology from its Origins to the Renaissance» (en col·laboració, 2003), «El Llibre de paraules e dits de savis e filòsofs de Jafudà Bonsenyor, texto sapiencial catalán del siglo XIII: transmisión y traduccions» (en col·laboració, 2013), «El Llibre del fets de Jaume I. Expressions idiomàtiques i metadiscursives» (2018), etc.

Jospep Guia Marín (València, 1947) és Doctor en Matemàtiques (1974) i en Filologia (2008) per la Universitat de València, on ha estat Vicerector (1984-86) i professor del Departament d'Àlgebra (1971-2010). Ha publicat treballs de Topologia General en revistes matemàtiques especialitzades, així com llibres sobre la qüestió nacional catalana. A partir de 1990, en col·laboració amb la Dra. Maria Conca, ha orientat la seva recerca cap a la fraseologia, amb aplicacions a l'estilometria, la història de la literatura i els textos sapiencials. Llibres: 'És molt senzill: Digueu-li Catalunya' (1985), 'València, 750 anys de nació catalana' (1988), 'De Martorell a Corella. Descobrint l'autor del «Tirant lo Blanc»' (1996), 'Fraseologia i estil. Enigmes literaris a la València del segle XV' (1998), 'Ficció i realitat a l'«Espill»'. València (2010), etc. Articles: «Sobre el reconeixement de les nacions oprimides» (1982), «Hacia una caracterización fraseológica de los estilos literarios» (2000), «La traducció castellana quatrecentista del 'Llibre de paraules e dits de savis e filòsofs' de Jafudà Bonsenyor» (en col·laboració, 2018), etc.

Dóra Bakucz (Universitat Pázmány Péter, Budapest) i Carles Bartual Martín (Universitat d'Economia de Budapest (Hongria))
De Puskás a Messi: literatura, futbol i traducció

Al segle XXI el futbol ha arribat a formar part de la cultura popular fins al punt d'haver-se convertit també en tema literari. El tema de la ponència són dues traduccions de literatura al voltant del futbol o amb el futbol com a escenari; en primer cas, la del llibre titulat "Tot Messi - Exercicis d'estil" de Jordi Puntí, del català a l'hongarès; i la de l'obra

de teatre "Bledes amb patates fregides" ("Sóska, sültkrumpli" amb el títol original) de Zoltán Egressy, de l'hongarès al català, en segon cas. L'objectiu de la ponència és estudiar les diferències de la cultura i el llenguatge futbolístics que han causat més dificultats i/o dubtes i que han cridat l'atenció durant el procés de traducció. Es tracta de dues traduccions fetes per Dóra Bakucz amb col·laboració del Carles Bartual, els dos ponents que presenten conjuntament aquesta proposta.

Referències bibliogràfiques

Egressy, Zoltán. "Sóska, sültkrumpli". In: Kék, kék, kék. Kalligram, Budapest, 2012.
Egressy, Zoltán. "Bledes amb patates fregides", manuscrit, 2021. (beca de l'Agència Literària Hongaresa Petőfi)
Puntí, Jordi. Tot Messi - Exercicis d'estil, Barcelona, Empúries, 2018.
Puntí, Jordi. Messi mint fogalom - Stílusgyakorlatok, Budapest, Szenzár, 2021.

Nota biogràfica

Dóra Bakucz viu a Budapest, Hongria, és traductora, doctora en ciències culturals i professora de literatura i de traducció a la Universitat Catòlica Pázmány Péter de Budapest. Tradueix del castellà a l'hongarès, així com del català a l'hongarès i viceversa. Organitza i dirigeix anualment un seminari de traducció (hongarès-català) a la Casa del Traductor d'Hongria, a Balatonfüred.

Carles Bartual és llicenciat en Filologia Catalana (Universitat València) i Màster d'Edició (Universitat València). Ha sigut professor d'estudis catalans durant vuit anys a la Universitat ELTE de Budapest (Hongria), on va ser coeditor de les "Actes del Simposi Internacional de Catalanística a Hongria" el 2012 (juntament amb el professor Kálmán Faluba i la professora Ildikó Szijj) fruit del simposi que van organitzar com a commemoració del 40è aniversari dels estudis de catalanística al país magiar.

Ha cotraduït a quatre mans i ha col·laborat en traduccions de textos literaris de l'hongarès al català, i participa des de fa una pila d'anys en el Seminari de traducció (hongarès-català) a la Casa del Traductor d'Hongria.

Krisztina Nemes (University of Pannonia)

Traducció – Viatge d'iniciació al cor de la cultura Realia del temps i del lloc en *Canto jo i la muntanya balla* d'Irene Solà

Desxifrar el món d'un autor és un pas més cap al cor de la cultura font i també de la pròpia cultura nacional a la qual un tradueix. La transmissió cultural no és un viatge sense entrebancs que els traductors amb competències lingüístiques altes tant en la llengua de partida com en la llengua d'arribada fan de manera casi automàtica. Les dificultats que es presenten són el bo i millor del procés de la traducció, perquè aquestes fan que la traducció sigui un vertader acte hermenèutic i, la recerca de les paraules o expressions amb referencialitat més propera sigui un acte d'iniciació. Gràcies a la naturalesa flexible i oberta de la llengua – la nostra eina i terreny de joc – nosaltres, els traductors, tenim el privilegi de convertir-nos en jugadors de la cultura universal. Aquest paper d'intermediari ens fa descobrir correlacions i lligams entre cultures, i ens obliga a descobrir millor la nostra cultura. Els realia històrics, etnogràfics, sociolingüístics, geogràfics etc. que es troben en la novel·la d'Irene Solà no poden tenir el mateix significat en hongarès perquè les paraules no creen experiències, només ens fan recordar les que vam tenir, i les dues societats, la catalana i la hongaresa, tenen experiències diferents i de vegades úniques i no convertibles. Malgrat això, l'obra parla en hongarès, té lectors i també èxit. Aquesta comunicació vol enumerar uns exemples de la traducció d'aquests reptes i mostrar què hi ha darrera de certes paraules que figuren en el text final. Aquesta oportunitat no es dona traduint, perquè la interpretació ha de ser una sola paraula ben trobada sense cap explicació. La descripció de la recerca, dels dilemes i de les estratègies de traducció poden servir com a matèria prima traductogràfica per la traductologia i per els estudis culturals.

Referències bibliogràfiques

Albert, Sándor (2011). "A fővenyre épített ház" A fordításelméletek tudomány és nyelvfilozófiai alapjai. Budapest: Áron Kiadó.
Alcoberro, Agusti (2020). La cacera de bruixes al Vallès (1619-1622): processos locals i causa general inRevista del Centre d'Estudis de Granollers, 24. 7-30.
Halbwachs, Maurice (2021): Az emlékezés társadalmi keretei. Budapest: l'Harmattan.
Rundle, Christopher : "History through a translation perspective" in: Between Cultures and Texts, ed. by Antoine Chalvin (Volume editor)Anne Lange (Volume editor)Daniele Monticelli (Volume editor), New York, Peter Lang.
Solà, Irene (2019a). Canto jo i la muntanya balla. Barcelona: Anagrama.
Solà, Irene (2019b). Canto yo y la montaña baila. Barcelona: Anagrama. (translated by Concha Cardenoso)
Solà, Irene (2020). Io canto e la montagna balla. Milano: Blackie Edizioni. (translated by Stefania Maria Ciminelli)
Solà, Irene (2021). Énekelek, s táncot jár a hegy. Budapest: Magvető. (translated by Nemes Krisztina)
Solà, Irene (due in 2022). When I sing mountains dance. London: Granta. (translated by Mara Faye Lethem)
Valdés, Mario J. (1992) World-making the literary truth-claim and the interpretation of texts Toronto: University of Toronto
Venuti, Lawrence (2013). The difference that translation makes. In: Translation changes everything. New York: Routledge.

Nota biogràfica

Krisztina Nemes es traductora literària de català, castellà, anglès i francès a l'hongarès, viu a Veszprém, Hongria. 1994 Llicenciatura en Filologia Anglesa i en Història a la Universitat Janus Pannonius de Pécs 1991 Un curs d'Antropologia Cultural a la Sorbona de París 1992/1993 Estudis de Ciència Política i Història Medieval a Glasgow 1994-1995 Estudis de doctorat en Història Medieval a Barcelona 1999 – Títol de traductora llicenciada d'anglès de ELTE la Universitat de Budapest 2011-2018 - Estudis de doctorat a la Universitat de Szeged en el programa de la Història Contemporània,. La tesi summa cum laude es titula: Història i Memòria al mite de Mequinensa. La història novel·lada al Camí de sirga (1870-1970)

Meritzell Matas Revilla (Universitat de Barcelona)

«No tinc paraules per descriure'm»: notes sobre la traducció de la poesia catalana del segle XXI

Què ens trobarem si busquem traduccions de les obres de les poetes catalanes del segle XXI? La resposta no és gaire encoratjadora, i tanmateix la millor manera de compartir la poesia en català és a través de la seva versió a altres llengües. Ara bé, sí que s'observen alguns intents i espais que impulsen un seguit de preguntes sobre com és la recepció de la poesia catalana novella més enllà de les nostres fronteres lingüístiques. On es poden trobar aquestes traduccions i en quins formats? Quins motius hi ha per (no) traduir: recitals, editorials, antologies en altres llengües, interès personal? Quines són les autores traduïdes i en quines llengües? Hi ha una voluntat o proposta de traducció professional de la producció poètica catalana actual? Es reben suports institucionals?

Per acabar, parlaré d'un cas concret: una experiència de traducció a l'italià d'una selecció de poemes que es va fer en el marc del Dia Mundial de la Poesia 2020 en col·laboració amb alumnes de la universitat Ca' Foscari de Venècia.

Referències bibliogràfiques

- Calvo, Lluís 2016: "Audaces i talentoses: la jove poesia a l'inici del segle XXI". Àlex Broch i Joan Cornudella, eds. Poesia catalana avui 2000-2015. Juneda: Fonoll. 47-148.
- Gas Serra, Anna 2017: Crossa d'aigua. Juneda: Fonoll.
- Isern, Maria 2017: Sostre de carn. Barcelona: LaBreu.
- Moya Villanueva, Sònia 2010: Gramàtica de l'equilibri. Cabrera de Mar: Galerada.
- 2014: Plutó. Barcelona: Témenos.
- Pietrelli, Lucia 2011: Violacions. Palma: Moll
- 2013: Esquelet. Lleia: Pagès.
- Santanera, Raquel 2015: Teologia poètica d'un sol ús. Barcelona. Viena.
- Sevilla, Maria 2015: Dents de polpa. Calonge: AdiA.
- 2017: Kalàixnikov. Manacor: Món de llibres.
- Solà, Irene 2012: Bèstia. Cabrera de Mar: Galerada.

Nota biogràfica

Investigadora predoctoral d'ADHUC—Centre de Recerca Teoria, Gènere i Sexualitat. Llicenciada en Periodisme (UAB, 2010), graduada en Estudis Anglesos (UB, 2015) i màster en Construcció i Representació d'Identitats Culturals (UB, 2018). La meua recerca se centra en una anàlisi sobre la poesia catalana del segle XXI des d'una perspectiva de gènere. Publico regularment ressenyes de poesia a la revista 'Caràcters' i també he publicat en altres revistes com 'Reduccions', 'Lectora: revista de dones i textualitat', o 'Catalan Review'. Secretària tècnica de la revista Compàs d'amalgama i part del Consell de Redacció d'Haidé, estudis maragallians.

Riocárd Ó hOdaíl / Richard Huddleson

Un canvi de pell: Traduint *La Pell Escrita* (2017) pel context de Béal Feirste / Belfast

Una dona transgènere morta, protagonista clau de l'obra 'La Pell Escrita' (d'en Manel Bonany, 2017), busca reconstruir la seva identitat i convèncer-se que és i sempre una dona. La seva identitat és una part clau de l'obra, però la seva vida reflecteix la de les dones transgènere en altres llocs? Tots ja sabem que la traducció és molt més que substituir les paraules d'un idioma per les d'un altre, però què passa quan una nova geografia o lloc guia el procés de traducció? Quins nous coneixements es poden desenterrar quan una obra catalana arriba al nord d'Irlanda (sota ocupació britànica)?

En aquesta xerrada, reflexionaré sobre els meus tallers amb dones transgènere tant de la comunitat catòlica/nacionalista com de protestant/unionista de Béal Feirste/Belfast i com aquest enfocament va enriquir i ancorar la meua traducció de l'obra catalana 'La Pell Escrita' en un context totalment nou. En un moment de convulsions socials després d'un Brexit desastrós, veurem com el teatre català en traducció pot esdevenir un motor per articular qüestions amb les quals la societat postconflicte del nord d'Irlanda no pot.

Nota biogràfica

El Dr. Riocárd Ó hOddail / Richard Huddleson (Béal Feirste, 1991) va acabar el seu doctorat en Estudis Catalans a Queen Mary, Universitat de Londres, a principis de 2021 abans d'incorporar-se a la William Andrews Clark Memorial Library (UCLA), com a investigador postdoctoral Ahmanson-Getty al programa 'Re-situating the Comedia'. A l'any 2022, Riocárd es va incorporar al projecte finançat per l'ERC, 'Youth Engagement in European Language Preservation', amb seu a l'Escola d'Estudis Irlandesos, Celtics i Folklore de la University College Dublin, com a investigador postdoctoral amb especialització en llengua catalana. L'any 2021, l'Institut d'Estudis Catalans li va concedir una beca de recerca per traduir i contextualitzar obres de banyuts de la Mallorca de l'època moderna.

Jaume Coll Mariné (Universitat de Vic)

Proposta d'edició de la poesia inèdita de Segimon Serrallonga (1975-2002)

Segimon Serrallonga va publicar tot just dos llibres de poesia: *Eixarms*, de 1974, i *Poemes 1950-1975*, aparegut el 1979. A aquests llibres caldria sumar-hi un gruix prou considerable de poesia esparsa en publicacions periòdiques, publicacions especialitzades, programes per a exposicions, etc. Es tracta d'una obra breu i, tanmateix, d'una gran importància. Serrallonga, els darrers anys de la seva vida planejava de publicar un nou volum que havia de reunir l'obra poètica escrita entre 1975 i el 2000. Malauradament, el projecte no es dur arribar a terme.

L'obra poètica inèdita de Serrallonga es conserva, gairebé exclusivament, al Fons Segimon Serrallonga de la Biblioteca de la UVic i consta de més de 350 escrits amb intencions i ambicions diverses. Van des de la nota ràpida en un full, passant pel poema banal i de circumstàncies, i fins al poema conservat en cinc o sis testimonis diferents o al poema de clara intenció literària i de valor innegable (com també ho són, val a dir-ho, molts dels textos que inscriuríem en la resta de tipologies anotades).

La intenció d'aquesta comunicació serà de (1) descriure aquest corpus de poesia inèdita, (2) posar-la en relació a la poesia publicada de manera esparsa entre 1975 i 2002 i (3) fer-ne una proposta d'edició (tant acadèmica com comercial), tot explicitant-ne models possibles i els problemes ecdòtics que el corpus presenta. Finalment (4), es mirarà de plantejar la relació del corpus amb la poesia serrallonguiana anterior, se'n mirarà de fer una primera valoració i es farà una primera aproximació als procediments poetològics de Serrallonga per a aquests textos.

Referències bibliogràfiques

Serrallonga, Segimon. *Poemes 1950-1975*. Barcelona: Crítica, 1979.

Veny Mesquida, Joan Ramon. *Criticar el text: Per una metodologia de l'aparat crític d'autor*. Lleida: Pagès, 2016.

Martínez-Gil, Víctor (coord.). *Models i criteris de l'edició de textos*. Bercolana: UOC, 2013.

Nota biogràfica

Jaume Coll Mariné és doctor, llicenciat en filosofia i ha publicat els llibres de versos *Quanta aigua clara als ulls de la veïna* (2014) i *Un arbre molt alt* (2018; Premi Ausiàs March i Premi Cavall Verd – Josep Maria Llompart). Ha traduït *Memorial*, d'Alice Oswald (2020; Premi Jordi Domènech de traducció de poesia), és membre del consell de redacció de la revista *Reduccions* i de la revista de crítica literària *La Lectora*. Ha llegit la tesi sobre Segimon Serrallonga.

2. Literatura catalana contemporània, del XIX al XXI

29 de juny (matí)

Maria Dasca Batalla (Universitat Pompeu Fabra)
Literatura i món rural a 'Els pagesos' (1968) de Josep Pla

Per la seva capacitat d'explicar de manera sensorial i pictòrica el paisatge, l'obra de Josep Pla ha despertat l'interès de geògrafs i paisatgistes. La seva literatura, basada en un realisme innegable, permet d'aprofundir en les particularitats d'un paisatge viscut, resultat de la seva experiència del lloc i de la relació amb els seus habitants. A partir de les seves observacions i del diàleg amb els pagesos, Pla construeix un paisatge humà, fruit del treball i expressió d'una manera de ser. Enfront de la indiferència de la natura i de l'impacte de la seva força destructiva, els espais rurals són, per a Pla, espais de civilització i font de curiositat i coneixement.

'El pagès i el seu món' i 'El campanaret', inclosos en el vuitè volum de les obres completes ('Els pagesos', 1968), són un magnífic exemple de la capacitat de creació paisatgística planiana. Escrits, respectivament, el 1952 i el 1964, aquests dos llibres són el resultat d'un viatge a peu (el primer) i de l'ascendència pagesa assumida explícitament per l'autor. En síntesi, Pla veu la ruralia com un lloc viu i bell, on, a diferència de les ciutats, es pot viure sobriament i bé. Pel que fa a l'interès paisatgístic, aquestes obres retraten un món en profunda transformació, en oposició a determinades representacions de la ruralia d'algunes novel·les de postguerra (com 'Tino Costa', 1947, de Sebastià Joan Arbó).

L'objectiu d'aquesta comunicació és analitzar el tractament de la ruralia en aquest dos llibres de Pla, tot tenint en compte: 1) els estudis centrats en la representació literària de l'espai (Cabo Aseguinolaza), 2) la tradició d'anàlisi geogràfica focalitzada en el món rural (Lefevère) i el paisatge (Nogué), 3) la literatura contemporània de temàtica rural (Williams, Resina i Viestenz), especialment la publicada als anys 50 i 60 del segle XX.

Referències bibliogràfiques

Fernando Cabo Aseguinolaza, "El giro espacial de la historiografía literaria", 'Bases metodológicas para unha historia comparada das literaturas na península Ibérica', ed. Anxo Abuín González i Anxo Tarrío Varela. Santiago de Compostela: Universidad de Santiago de Compostela, 2004, 21-45.

Josep M. Castellet, 'Josep Pla o la raó narrativa'. Barcelona: Destino, 1978.

Henri Lefevère, 'De lo rural a lo urbano', antologia preparada per Mario Gaviria, traducció de Javier González-Pueyo. Barcelona: Península, 1971.

Joan Nogué, 'Paisatge, territori i societat civil'. València: 3 i 4, 2010.

Josep Pla, 'Obra completa. Volum VIII': 'Els pagesos'. Barcelona: Destino, 1968.

Josep Anton Resina, 'Seeing the World in the Form of Articles'. Toronto: University of Toronto Press, 2017.

Joan Ramon Resina, William Viestenz (ed.), 'The New Ruralism. An Epistemology of Transformed Space'. Madrid/Frankfurt am Main: Iberoamericana/Vervuert, 2012.

Raymond Williams, 'The country and the city' [1973]. Londres: Hogarth Press, 1985.

Nota biogràfica

Doctora en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona (2008), on va treballar com a professora i investigadora (2001-2006). Ha impartit docència de llengua, literatura, cultura i traducció literària a la Universitat de París-Sorbona (2007-2010), Universitat de Brown (2011-2012), Universitat Pompeu Fabra (2012-2015) i Universitat de Harvard (2015-2019). Ha estat investigadora postdoctoral Beatriu de Pinós-A a la Universitat de París-Sorbona (2009-2011) i investigadora postdoctoral Beatriu de Pinós-B/Marie Curie Actions a la Universitat Pompeu Fabra (2012-2014). Des del 2009, és professora col·laboradora a la Universitat Oberta de Catalunya i, des del setembre de 2019 és investigadora postdoctoral al Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra.

Vanessa Palomo Berjaga & Dídac Pujol (Universitat Autònoma de Barcelona / Universitat Pompeu Fabra)

'Aquest perfum fa somniar': les olors d'El quadern gris

De les descripcions de Josep Pla a El quadern gris, el que més ha cridat l'atenció és la seva manera d'adjectivar (Bonada 1985, Castellet 2011, Ferrater 2019, Fuster 1966, Pla 1997). Josep Pla, certament, excel·leix en l'ús idiosincràtic dels adjectius, però, lligat amb això, també ofereix al lector una determinada experiència sensorial de la realitat, que s'aconsegueix recorrent als cinc sentits: vista, oïda, tacte, gust i olfacte. Aquesta comunicació se centra en l'olfacte, que sovint queda relegat, en literatura, per altres sentits com la vista o l'oïda (Pagès Jordà 2018, Rindisbacher 1992). Segons Castellet, Pla és "molt sensible a l'olfacte, utilitza constantment les olors en les seves descripcions de la natura o en caracteritzacions d'altres tipus"

(2011: 144). Com es concreten aquestes descripcions olfactivess? Des del punt de vista lèxic i gramatical, no només amb adjectius (“l’olor agra que deixa la gent”), sinó també amb noms (“les sentors que desprèn la raça llatina”), complements del nom (“olor de llana de xai”) o verbs (“flairar l’aigua d’un gran bassal”). I des del punt de vista retòric, tot i que Pla de vegades tria característiques olfactivess per a les coses, persones o llocs que són bastant evidents (“en el moment d’orinar vaig sentir que el líquid feia olor d’espàrrecs de marge”), altres vegades se serveix de la metàfora (“la màscara de perfum”) o la sinestèsia (“el perfum de les acàcies [...] és d’una dolçor [...] una mica massa ensucrada”) per expressar la seva percepció de la realitat. Sovint aquestes olors tenen un poder evocador o suggeridor, ja sigui en el narrador o en el lector (“aquest perfum fa somniar”). És el Pla que Estelrich (1947) va definir com a naturalista (receptor objectiu), però també, a voltes, com a poeta (creador), moralista (opinador) o filòsof (pensador). D’altra banda, també es tindran en compte aspectes quantitativess, com ara quines són les olors que predominen a El quadern gris i quines coses, llocs, situacions, persones o idees són les que més s’hi descriuen olfactivament.

Referències bibliogràfiques

- Bonada, Lluís (1985) “El quadern gris”, de Josep Pla. Barcelona: Empúries.
- Castellet, J. M. (2011) Josep Pla o la raó narrativa. Ed. ampliada. Barcelona: Destino.
- Estelrich, Juan (1947) “Las marinas de Pla”. Destino, núm. 511, 3-V-1947, p. 9.
- Ferrater, Gabriel (2019) [1967] “Josep Pla (El quadern gris)”. Dins: Curs de literatura catalana contemporània. Ed. Jordi Cornudella. Barcelona: Empúries, p. 335-358.
- Fuster, Joan (1966) “Notes per a una introducció a l’estudi de Josep Pla”. Dins: Josep Pla, El quadern gris. Obra completa, 1. Barcelona: Destino, p. 11-83.
- Pagès Jordà, Vicenç (2018) Les olors en la literatura. Alella: Vipop Edicions.
- Pla, Xavier (1997) Josep Pla, ficció autobiogràfica i veritat literària. Barcelona: Quaderns Crema.
- Rindisbacher, Hans J. (1992) The Smell of Books: A Cultural-Historical Study of Olfactory Perception in Literature. Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Nota biogràfica

Vanessa Palomo Berjaga és professora de català a la Universitat Autònoma de Barcelona, de traducció a la Universitat Pompeu Fabra, i d’anglès a la Universitat de Manresa (Universitat de Vic / Universitat Central de Catalunya). A més, és traductora i revisora autònoma. Ha publicat sobre les obres de Shakespeare traduïdes per Josep M. de Sagarra, entre les quals “A Turning Point in the Translation of Shakespeare into Catalan: The Case of Josep M. de Sagarra’s Macbeth” i “La traducció de Macbeth de Josep M. de Sagarra: del manuscrit a l’edició”, i sobre l’estil de Sagarra (“Sagarra sagarreja? Anàlisi lingüística de la traducció de Macbeth de Josep M. de Sagarra”). També ha proposat un model d’anàlisi estilística entre traduccions (“Translation and Original: A Shift Model to Identify Influence between Translations” [en premsa]) i ha escrit sobre el corrent de consciència: “El monòlogo interior en dos fragmentos modernistas: The Waves y Ulysses”.

Dídac Pujol és professor de traducció general i literària anglès-català a la Facultat de Traducció i Ciències del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra. És coautor del Manual de traducció anglès-català i ha publicat diversos estudis sobre la traducció i la recepció de les obres de Shakespeare al català, entre els quals “The Adaptation of Shakespeare’s Pentameter into Catalan” i Traduir Shakespeare. Les reflexions dels traductors catalans. Com a lexicògraf, ha dirigit l’Easy English Dictionary with a Catalan-English Vocabulary i ha publicat estudis sobre lexicografia pedagògica i sobre el lèxic a la Divina Comèdia traduïda per Josep Maria de Sagarra, a The Waste Land traduïda per Agustí Bartra i a l’Ulysses traduït per Joaquim Mallafrè. És traductor, entre d’altres, d’un poemari del Premi Nobel de Literatura Seamus Heaney (La linterna del espino), i ha traduït i anotat una selecció de cartes de James Joyce (Cartes. Antologia). Més informació a: www.didacpujol.com.

David Portillo de Barrio (Universitat de Girona)

La reelaboració literària en l’obra de Josep Pla: el cas de “Cartes d’Itàlia” (1955)

Aquesta proposta pretén analitzar els orígens i l’evolució que van patir les cròniques sobre ciutats italianes que configuren l’obra “Cartes d’Itàlia” (1955), de Josep Pla. Josep Pla va arribar per primera vegada a Itàlia l’any 1922 com a corresponsal de tres mitjans diversos per cobrir la Conferència Internacional, que se celebrava a Gènova, destinada a parlar de la reconstrucció econòmica d’Europa. Un cop acabada la Conferència, Pla va decidir romandre a Itàlia i, juntament amb el pintor Josep Llimona, va viatjar per algunes de les ciutats més importants del país (Florència, Pisa, Bolonya, Venècia, etc.), i en va elaborar una crònica per cada una d’elles. Així doncs, aquest primer viatge de joventut va originar dues sèries de cròniques dedicades a diverses ciutats italianes que es van publicar l’estiu de 1922 i els mesos de gener i febrer de 1929 a “La Veu de Catalunya”. Posteriorment, aquestes cròniques, juntament amb d’altres de nova creació, van ser incloses i reelaborades per l’escriptor en tres volums posteriors: “Cartes meridionals” (1929), “Las ciudades del mar” (1942) i “Cartes d’Itàlia” (1955). Per tant, amb aquesta comunicació, pretenc mostrar la reelaboració que van experimentar les cròniques sobre ciutats italianes redactades per Josep Pla des del moment de la seva publicació (1922 i 1929) fins que van ser incloses al volum de “Cartes d’Itàlia”; és a dir, tal com les coneixem actualment.

Referències bibliogràfiques

Pel que fa a les referències bibliogràfiques utilitzades, cal destacar estudis com el de Lluís Bonada ["Josep Pla" (1991)], el de Cristina Badosa ["Josep Pla. Biografia del solitari" (1996)] o el de Rossend Arqués ["Josep Pla: Itàlia com a mirall", (2002)].

Nota biogràfica

David Portillo de Barrio (Girona, 1995). Graduat en Llengua i Literatura Catalanes per la Universitat de Girona el 2018. Aquest mateix any, va obtenir una beca de col·laboració en departaments universitaris del MECD. Posteriorment, va cursar el Màster en Formació del Professorat (Universitat de Girona, 2020). Actualment, gràcies a una beca predoctoral FPI del MINCIU emmarcada en el projecte de recerca "Josep Pla y el periodismo literario en Cataluña, España y Europa (1918-1981): análisis, interpretación y difusión de un espacio narrativo entre la ficción y la no-ficción" (ref. PGC2018-101783-B-I00), compagina les tasques d'investigador a la Càtedra Josep Pla de Literatura i Periodisme de la Universitat de Girona amb l'elaboració de la seva tesi doctoral, dirigida pel doctor Xavier Pla i centrada en l'obra "Cartes d'Itàlia", de Josep Pla. Ha publicat l'article "Un cruceo por el Adriático de Josep Pla. Verano de 1938" (Quimera, 2020).

Álvaro Muñoz Hernández (Universitat de Girona)

El que hem pintat. La mirada crítica de Josep Pla sobre el món de la pintura

Josep Pla és considerat, per una gran part de la crítica, el millor prosista del segle XX. Conegut sobretot per posar sempre l'adjectiu més adient, són nombrosos els estudis al voltant de la seva obra, i més concretament les seves anàlisis sobre el paisatge, la política, la literatura i l'economia. Aquesta agudesa, a parer nostre innata, encara es desenvolupa més quan parlem de pintura, un camp encara per estudiar.

Pla no gaudeix de cap mena de formació acadèmica i, per aquest tarannà conservador i individualista defuig de qualsevol "isme". Això ens permet, d'una banda, opinions molt individualitzades sobre autors que, com veurem, en aquella època encara no eren coneguts i després van assolir fama a escala mundial. Poques són, per no dir-ne cap, les ocasions en què Pla entreveu un gran futur i que després no arriben a bon port.

Fet i fet, el nostre objectiu és doble. D'una banda posar de manifest que aquell pagès que molta gent tracta de murri i d'ignorant coneixia la pintura europea tan bé com la literatura, i d'una altra banda resseguir, mitjançant la seva Obra Periodística —amb alguns articles inèdits— com grans crítics d'art europeu, sense saber-ho, seguien les petjades de l'escriptor empordanès.

Referències bibliogràfiques

Gombrich, Ernst (2020), Història de l'art, Columna, Barcelona.
Pla, Josep. (1969), Notes Disperses, OC XII, Destino, Barcelona.
Pla, Josep (15 de maig 1920), Comprensión del cubismo, La Publicidad, Barcelona.
Pla, Josep (18 de novembre 1921), El arte catalán en Portugal, La Publicidad, Barcelona
Pla, Josep (16 d'agost 1922), L'Exposició Internacional de Venècia, La Veu de Catalunya, Barcelona
Pla, Josep (1 de març 1927), Claude Monet i l'impressionisme, La Nova Revista, Barcelona.
Pla, Josep (24 de març 1945), Picasso-Instrumentos de música, Destino, Barcelona
Pla, Josep (6 de desembre 1952), El Pompierismo de vanguardia, Diario de Barcelona, Barcelona.
Pla, Josep (25 d'octubre 1958), Miró y Dalí, Destino, Barcelona.
Racionero, Lluís (2002), Converses amb Pla i Dalí: localistes i cosmopolites, Edicions 62, Barcelona

Nota biogràfica

Álvaro Muñoz Hernández (1997), va estudiar el grau de Filologia Catalana a la Universitat de València i el Màster de Formació de Professorat a la Universitat de Girona. Actualment és treballador de la Càtedra Josep Pla de literatura i periodisme, així com lector d'originals per a algunes editorials catalanes. Recentment ha estrenat una secció quinzenal a la revista El Temps de les Arts en què parla, normalment, de pintura catalana i europea.

----- Laura Farré Badia (Universitat de Barcelona)

El valor comunicatiu del silenci en les obres més representatives de la novel·lística de Jesús Moncada i Mercè Rodoreda

L'estudi de les manifestacions de la no-verbalitat des del punt de vista lingüístic és un àmbit molt productiu que en el cas del català en general s'ha explorat poc. Així i tot, en el cas del castellà i pel que fa als textos literaris en particular, s'han fet

estudis molt interessants, com ara l'estudi de Poyatos (1994). A més, l'expressió lingüística dels components no-verbals dels textos literaris és interessant, i productiva, perquè, entre d'altres, es pot relacionar amb l'estil literari. De fet, hi ha diversos autors (Darbyshire 1971: 11, i Cabré 1999: 100) que han relacionat l'estil literari amb la identitat. Així, l'estudi de l'estil literari com a idiolecte d'autor podria contribuir al desenvolupament d'una línia d'estudi que autors com Maingueneau i Salvador (1995: 1) anomenen 'teoria lingüística de la literatura'.

L'objectiu principal d'aquesta comunicació és estudiar, des d'una perspectiva lingüística i antropològica, la representació del silenci com a component no verbal en les obres més representatives de Jesús Moncada i Mercè Rodoreda. Un segon objectiu és fer una anàlisi contrastiva de la representació lingüística del silenci en les novel·les dels dos autors. I un tercer objectiu és comprovar si, en el cas que hi hagi una certa variació en l'expressió verbal del silenci, aquesta variació es podria explicar des de la perspectiva de la variació estilística.

Referències bibliogràfiques

- Cabré, Jaume (1999). 'El sentit de la ficció'. Itinerari privat. Barcelona: Proa.
Darbyshire, Alec Edward (1971). 'A grammar of style'. London: Andre Deutsch.
Maingueneau, Dominique, i Vicent Salvador (1995). 'Elements de lingüística per al discurs literari'. València: Tàndem.
Poyatos, Fernando (1994). 'La comunicació no verbal'. Vol. III: Nuevas perspectivas en novela y teatro y en su traducción. Madrid: Ediciones Istmo.

Nota biogràfica

Soc graduada en Filologia Catalana (UB) i he cursat el Màster d'Assessorament Lingüístic, Gestió del Multilingüisme i Serveis Editorials (ALGMSE) i el Màster Universitari de Comunicació Especialitzada (UB).

La meua activitat de recerca abasta els àmbits de la pragmaestilística i la sintaxi normativa. He fet recerca a la universitat, he publicat ressenyes en revistes com 'Llengua & Literatura' i he col·laborat amb l'Institut d'Estudis Catalans en l'elaboració dels índexs de les Obres Completes de Pompeu Fabra. També he guanyat (premi ex aequo) el I Premi d'Investigació Jesús Moncada i, per unanimitat del jurat, el II Premi d'Investigació Jesús Moncada, convocats tots dos per l'Ajuntament de Mequinensa.

Actualment soc correctora i traductora. També preparo una tesi doctoral sobre el valor comunicatiu del silenci en les obres més representatives de la novel·lística de Jesús Moncada i Mercè Rodoreda, els directors de la qual són Neus Nogué (UB) i Lluís Payrató (UB).

Maria Moreno Domènech (Universitat de Barcelona)

Algunes consideracions sobre la construcció de l'edifici teatral de «La senyora Florentina i el seu amor Homer»

Aprofitant que el darrer 2019 es va publicar un volum dedicat al teatre de Mercè Rodoreda, a cura d'Enric Gallén i Gerard Guerra, aquesta comunicació pretén examinar una de les seves obres més cèlebres: La senyora Florentina i el seu amor Homer. L'eix vertebral d'aquesta anàlisi el conformarà la construcció de la teatralitat en l'obra. Així com algunes peces com ara Un dia, preludi de Mirall trencat, mostren una concepció essencialment narrativa del text teatral, a La senyora Florentina, Rodoreda, adoptant els esquemes de la pièce-bien faite, fa gala d'un intel·ligentíssim sentit de la teatralitat.

Tanmateix, què és la teatralitat? Tal com ha apuntat Cornago (2005), aquest fenomen ha estat estudiat des de diversos angles i perspectives i, per això, la primera part de la comunicació estarà dedicada a reflexionar sobre aquest concepte i a esbossar-ne una definició. Més enllà de l'aparició d'aquest terme en diversos manifestos de principis del segle XX, el concepte s'ha articulat a partir d'uns paràmetres que poc tenien a veure amb les proclames avantguardistes (Fischer-Lichte, 1995).

Una vegada definit el concepte, es posarà en relació amb l'obra de Rodoreda, tot fent èmfasi en els models teatrals que emprà l'autora per a la construcció d'aquest edifici teatral. Per tant, a partir de la noció de teatralitat s'examinarà el sentit de l'obra, tot posant de relleu quins són els mecanismes teatrals que Rodoreda fa servir i que la converteixen també en una autora substancial de la literatura dramàtica catalana.

Referències bibliogràfiques

- Burns, Elizabeth. *Theatricality: A Study of Convention in the Theatre and in Social Life*, New York, Harper & Row, 1973.
Cornago Bernal, Óscar, and Óscar. *Telondefondo*, Revista de Teoría y Crítica Teatral. Universidad de Buenos Aires, 2005. <http://hdl.handle.net/10261/191901>.
Cornago, Óscar. *Ensayos de Teoría Escénica*. Madrid: Abada Editores, SL, 2015.
Fischer-Lichte, Erika. "I — Theatricality Introduction: Theatricality: A Key Concept in Theatre and Cultural Studies." *Theatre Research International* 20, no. 2 (January 23, 1995): 85–89. <https://doi.org/10.1017/S0307883300008294>.
Massip, Francesc, and Montserrat Palau. *L'obra Dramàtica de Mercè Rodoreda*. Barcelona: Proa, 2002.
Rodoreda, Mercè. *Teatre*. A Cura d'Enric Gallén i Gerard Guerra. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda. Institut d'Estudis Catalans, 2019.

Nota biogràfica

Llicenciada en Teoria de la Literatura i Literatura Comparada (2010) per la Universitat de Barcelona, ha cursat el Màster Oficial Interuniversitari d'Estudis Teatral (2011) a la Universitat Autònoma de Barcelona. Doctorada en Llengua i Literatura Catalanes i Estudis Teatral (2016) amb la tesi "El tractament del grotesc a Primera història d'Esther". És membre del Grup d'Estudis de Traducció, Recepció i Literatura Catalana (TRILCAT). Actualment, imparteix classes de literatura dramàtica a l'Escola Universitària ERAM, treballa com a professora associada a la Universitat de Barcelona i com a professora col·laboradora a la UOC.

Pietro Cataldi (Universtità per Stranieri di Siena)

Mirall Tancat (1): Mercè Rodoreda i el Tardomodernisme europeu

D'una manera de cada vegada més difosa i convincent, de dues dècades ençà es va imposant en varis països l'ús de la categoria crítica de Modernisme, nascuda als anys vint en àrea anglosaxona i destinada a comprendre un vast moviment d'autors sensibles al mateix gir filosòfic i formal de les avantguardes, però disposats a passar comptes i d'alguna manera a protegir la continuïtat i la tradició, a renovar més que no pas a contestar els gèneres literaris (començant per la novel·la). En aquesta constel·lació, per la narrativa, són punts de referència de primer ordre Marcel Proust, Virginia Woolf, Thomas Mann o Pirandello. D'aquesta àmplia constel·lació internacional s'originen temes i modes que constitueixen una herència multiforme, però que esdevé central en els decennis successius, capaç de traçar un pont que supera la Segona guerra mundial, d'arribar fins als anys seixanta i més enllà encara. Es tracta d'un bagatge amb característiques definides: el tractament renovat de la vida psíquica –amb la important influència de Freud– i la consegüent construcció de personatges poc capaços de Bildung, la multiplicació dels punts de vista narratius, la transformació de la cruïlla espacio-temporal i, en relació a això, la disgregació de la trama narrativa, el difondre's d'estructures sintàctiques juxtapositives i no-jeràrquiques i l'ús generalitzat del discurs indirecte lliure i del monòleg interior. Aquesta herència es recull en la segona part del segle XX en experiències diverses i tal vegada allunyades entre sí, concretant-se en els modes específics de les diverses tradicions, dels nord-americans Salinger i Roth a les franceses de Beauvoir i Yourcenar, de l'alemany Böll a l'espanyol Goytisolo, del rus Grossman a la italiana Morante. La meua comunicació té com a primer propòsit mostrar la participació de Mercè Rodoreda en aquesta tradició i, seguidament, aprofundir en els elements concrets de connexió i d'originalitat. A partir del mètode comparatiu justificaré els motius que, en definitiva, permetrien afinar la seva relació des d'un punt de vista històric i crític a l'interior de l'herència més significativa i sòlida de la major narrativa europea.

Referències bibliogràfiques

(selecció)

- M. Rodoreda, *Narrativa completa*, Carme Arnau (ed.), Edicions 62, Biblioteca clàssica catalana, Barcelona 2008 (2 vol).
M.H. Levenson, *Modernism*, Yale U.P., 2011.
R. Donnarumma – S. Grazzini (eds.), *La rete dei modernismi europei*, Morlacchi, Perugia 2016.
M. Detloff, *The Persistence of Modernism: Loss and Mourning in the Twentieth Century*, Cambridge U.P. 2009.
T.S. Davis, *The Extinct Scene: Late Modernism, and Everyday Life*, Columbia U.P. 2016.
D. James (ed.), *The Legacies of Modernism*, Cambridge U.P. 2012.
R. Kern, *The Modernist Novel: a Critical Introduction*, Cambridge U.P. 2011.
I. Ramalho Santos – A. Sousa Ribeiro (eds.), *Translocal Modernism: International Perspectives*, Peter Lang, Berna 2008.
L. Somigli – M. Moroni (eds.), *Italian Modernism: Italian Culture between Decadentism and Avant-Garde*, University of Toronto Press 2004.
M. Tortora, *Il modernismo italiano*, Carocci, Roma 2018.

Nota biogràfica

Pietro Cataldi (Roma, 1961) és catedràtic de Literatura italiana contemporània a la Università per Stranieri di Siena, de la qual és rector pel període 2015-2021. Ha dirigit el Dipartimento di Scienze Umane del 2009 al 2013 i del 2013 al 2015 el Dipartimento di Ateneo per la Didattica e la Ricerca (Dadr) de la mateixa universitat. Juntament amb R. Luperini és autor d'una Història de la literatura europea en quatre toms (Palumbo 1999). S'ha dedicat a Dant, Leopardi, Ungaretti, Montale, les poètiques del Nou-cents, les qüestions teòriques i metodològiques lligades al commento dels textos, literatura i psicoanàlisi i Ausiàs March (amb C. Nadal Pasqual ha traduït a l'italià e comentat una tria dels seus textos: *Un male strano*, Einaudi 2020).

Cèlia Nadal i Pasqual (Universtità per Stranieri di Siena)

Mirall Tancat (2): La poètica de l'alt i el baix

Mirall trencat és sens dubte una novel·la representativa de la firma Rodorediana. Tanmateix, per la seva especificitat de recursos narratològics, esdevé un exemple especialment afortunat per il·lustrar algunes innovacions 'modernistes' de relleu: en particular, l'ús reapropiat del melodrama i la poètica 'centrípeta' del fragment (i d'aquí el títol d'aquesta comunicació).

Una lectura del text a partir d'aquestes dues claus permet, d'una banda, col·locar millor l'obra de Mercè Rodoreda en el gran continent del Modernisme literari europeu, entès com a gran moviment de la creació literària, amb els seus precursors i ulteriors desenvolupaments (cfr. Levenson, 2011 i Detloff, 2009), més que com la concreció d'una tradició (o conjunt de tradicions) de caràcter local. D'altra banda, l'anàlisi de l'articulació dels bocins i del joc amb els gèneres populars permet entendre i valorar de manera més aprofundida la contribució específica de la nostra autora: una operació que s'il·lumina encara més si n'observem els efectes en la crítica literària (per exemple, com ha evolucionat la recepció de l'ingredient fulletonesc i les atribucions a una suposada "escriptura de dones"), així com la fortuna que aquestes estratègies han tingut en el temps. Un clar exemple d'això el trobam en Elena Ferrante, d'ascendència modernista (Donnarumma, 2016; de Rogatis, 2018), que proposo com a culminació exhibida de les operacions centrals de Mirall Trencat. Des d'aquesta perspectiva, Rodoreda es revela com a referència incontestable pel que fa a la reformulació o fins i tot a la refundació dels models novel·lesc, a partir d'una novel·la que, sense prejudicis i de manera innovativa, estableix contactes i intercanvis amb gèneres anomenats "de consum".

Referències bibliogràfiques

(selecció)

Arkininstall, Christine R. *Gender, Class, and Nation: Mercè Rodoreda and the Subjects of Modernism*. Lewisburg, PA: Bucknell UP, 2004.

Arnau, Carme. *Miralls màgics. Aproximació a l'última narrativa de Mercè Rodoreda*. Barcelona: Edicions 62, 1990.

Campillo, Maria; Gustà, Marina. 'Mirall trencat' de Mercè Rodoreda. Barcelona: Empúries, 1985.

De Rogatis, Tiziana. Elena Ferrante. Parole chiave. Roma: e/o, 2018.

Detloff, M. *The Persistence of Modernism: Loss and Mourning in the Twentieth Century*. Cambridge: U.P., 2009.

Donnarumma, Raffaele. "il melogramma, l'anti-melodramma, la Storia: sull'Amica geniale di Elena Ferrante". *Allegoria*, XXVIII, gennaio/giugno 2016, pp. 138-147.

Levenson, M.H. *Modernism*. Yale: U.P., 2011.

Rodoreda, Mercè. *Mirall trencat*. Barcelona: Club Editor, 1974. (Club dels Novel·listes: Biblioteca Catalana de Novel·la; 81-82).

Nota biogràfica

Cèlia Nadal Pasqual és investigadora (Rtd-a) i docent de Lingua e traduzione catalana a la Università per Stranieri di Siena, on ha obtingut un contracte postdoctoral (2015-2020) vinculat al projecte «Letteratura catalana e letteratura italiana: il medioevo e il modernismo. Incontri, traduzioni, scambi» (IP Pietro Cataldi). És doctora en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra (Barcelona, 2014) amb la tesi «Fosca Blanca. L'obscuritat poètica en Ausiàs March, Luis de Góngora i Eugenio Montale» (dir. José María Micó). Ha cursat el màster d'Estudis Comparats en Literatura, Art i Pensament (UPF, 2009) on també es va llicenciar en Humanitats (2005). Ha format part del Comitè de Direcció de la revista científica «Forma. Revista d'estudis comparatius» (UPF), del projecte internacional de recerca «Todo Góngora» (2010-2014) i d'altres projectes finançats en relació al tema de la pràctica del commento letterario (Unistrasi, 2013-...). Ha publicat monografies sobre Ausiàs March (Cataldi & Nadal, Einaudi, 2020) i Luis de Góngora (Pacini, 2020). Actualment és membre integrant de la junta de l'Associazione Italiana di Studi Catalani.

3. La llengua catalana als segles XX i XXI: descripció, prescripció i usos

29 de juny

Adrià Martí-Badia (Universitat de València)

La llengua catalana a principis del segle XX segons els escriptors i erudits valencians

A principis del segle XX, els romanistes encara es debatien entre dues posicions respecte a la llengua catalana: una la considerava un dialecte occità i l'altra la reconeixia com a llengua romànica independent. Aquesta discussió es va mantindre entre els romanistes fins a l'any 1925, quan l'aleshores líder de la romanística internacional Wilhelm Meyer-Lübke va publicar *Das Katalanische*, l'obra que el conjunt de la romanística i de la catalanística consideren l'estudi que va cloure aquesta discussió filològica.

Aquest fet va condicionar el posicionament dels erudits dels diferents territoris de parla catalana a l'hora de catalogar i estudiar la llengua catalana. En aquest context, un nombre notable d'erudits nostrats realitzen afirmacions sobre el seu origen compartit amb la llengua occitana o independent des de l'inici, la seua identitat subordinada a l'occità o autònoma com la resta de llengües romàniques i el nom amb què cal referir-s'hi.

L'objectiu d'aquesta investigació és, doncs, esbrinar com van reaccionar els escriptors i erudits valencians de principis del segle XX als postulats de la romanística internacional sobre l'origen, la identitat i el nom de la llengua catalana. En concret: consideren el català com una llengua independent de les altres llengües romàniques? Creuen que el català és un dialecte de l'occità? Perceben el valencià com una llengua diferent del català? Amb quin nom es refereixen al conjunt de la llengua catalana i, particularment, al valencià? Consideren que el català i l'occità es van originar independentment o més aviat que el català s'emancipà de la llengua occitana? Quina relació tenen aquests posicionaments amb el sentiment identitari que manifesten? Aquestes són les preguntes que respondrem en aquesta investigació.

Referències bibliogràfiques

- Ferrando, Antoni (2006a), «El Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1906): repercussions al País Valencià», dins Perea & Colón (eds.), *El Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Reflexos i projeccions*, Barcelona / Castelló de la Plana, Fundació Germà Colón, p. 103-138.
- (2006b), «Els valencians i el valencià al Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1906)», *Estudis Baleàrics* 82/83, p. 137-153.
- (2008), «La presència valenciana al Congrés de 1906, punt de partida dels primers moviments reivindicatius de la llengua pròpia al País Valencià (1906-1918)», dins Ferrando (ed.), *El primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana i el País Valencià*, Catarroja, Afers, p. 97-176.
- Martí-Badia, Adrià (2019) «Els postulats de la filologia romànica internacional sobre l'origen, la identitat i el nom de la llengua catalana (1806-1906)», *Scripta* 13, p. 60-80.
- (2020a) *La consciència lingüística dels valencians (1854-1906)*, València / Barcelona: IIFV / PAM.
- (2020b) «La recepció dels postulats de la filologia romànica internacional sobre la llengua catalana en el conjunt de la catalanofonia (1854-1906)», *Rivista Italiana di Studi Catalani* 10, p. 29-64.

Nota biogràfica

Soc llicenciat i doctor en Filologia Catalana per la Universitat de València. He participat en congressos científics internacionals a la Universitat d'Alacant, Universitat de València, Universitat Politècnica de València, Universitat de Vic, Universitat de Girona, Università degli studi di Torino, Otto-Friedrich-Universität Bamberg i Universitatea din București, entre d'altres. I he publicat un llibre, diferents capítols de llibre i articles en editorials i revistes científiques indexades sobre història social de la llengua catalana, centrats en l'època contemporània, línia principal de la meua activitat investigadora. Soc membre i secretari de la Unitat per a l'Educació Multilingüe de la Universitat de València des de 2015, professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València, professor col·laborador del Grau de Llengua i Literatura Catalanes de la Universitat Oberta de Catalunya i professor de català a centres públics de Secundària i Batxillerat del País Valencià.

Alícia Martí Climent (UV)

Les creences dels futurs mestres sobre les llengües. Un estudi a partir d'autobiografies lingüístiques

En aquesta comunicació presentem una investigació realitzada amb estudiants de 3r curs del Grau de Mestre/a en Primària de la Universitat de València amb l'objectiu de conèixer les creences sobre les llengües que tenen els futurs mestres. S'hi utilitza l'autobiografia lingüística, seguint la proposta didàctica del Portafolis Europeu de les Llengües (Consell d'Europa,

2004) i les orientacions del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües (MECR), com a instrument per a obtenir dades sobre les experiències de l'alumnat en relació amb les llengües i el seu aprenentatge. D'acord amb Alheit (2018), es tracta d'una *guided autobiography* (Birren i Hedlund, 1987), que es caracteritza pel seu *topical approach*. Una pràctica autobiogràfica temàticament guiada que resulta d'interès en la investigació educativa, atès que els docents, segons Palou (2011: 26), tenen dos reptes especials: escoltar les veus dels discents i donar sentit a l'experiència d'aprendre llengües. És per això que cal crear contextos que promoguen la reflexió sobre el repertori lingüístic.

En estudis anteriors, Bataller (2019) descriu algunes representacions que manifesten els estudiants valencians de magisteri en relació al plurilingüisme, la transmissió de llengües i la construcció de la identitat a través d'aquelles, i Martí Climent i Garcia Vidal (2020) assenyalen les creences de l'alumnat de secundària de la ciutat de València al voltant del procés d'ensenyament-aprenentatge (E-A) de llengües, la motivació per aprendre-les i els prejudicis lingüístics. En aquest cas s'ha dut a terme una anàlisi qualitativa interpretativa i inferencial del contingut de les biografies lingüístiques individuals i anònimes dels futurs mestres, caracteritzades per la no-directivitat encara que hi havia una consigna inicial. El corpus analitzat consta de 45 biografies lingüístiques. Els resultats obtinguts posen de manifest la difícil situació sociolingüística de la llengua catalana, així com la necessitat de garantir una educació plurilingüe adequada.

Referències bibliogràfiques

- Alheit, P. (2018). El «paradigma biogràfic» en la investigació educativa. *Revista de la Asociación de Sociología de la Educación (RASE)*, 11 (2), 239-257. <http://dx.doi.org/10.7203/RASE.11.2.12340>
- Bataller, A. (2019). Del concepto de lengua materna al de competencia plurilingüe. *Representaciones de la identidad y la enseñanza multilingües a partir de biografías lingüísticas*. *Onomazein. Revista de lingüística y traducción*, (44), p.15-36.
- Consell d'Europa (2004). *Portfolio europeu de les llengües*. <http://sepie.es/doc/portfolio/biografiaDossierSecundariacatalan.pdf>
- Garcia Vidal, P. (2018). Com s'aprenen les llengües en secundària: creences dels alumnes sobre l'ensenyament-aprenentatge de llengües i possibles implicacions didàctiques. *Perifèric Edicions*.
- Martí Climent, A. i Garcia Vidal, P. (2020). *Autobiografies lingüístiques de l'alumnat de secundària: una visió de l'aprenentatge de llengües en el sistema educatiu valencià*. *Treballs de sociolingüística catalana*, 30, 249-263. <https://www.raco.cat/index.php/TSC/article/view/374477/468026>
- Palou, J. (2011). *Educar per al plurilingüisme*. En *La mirada experta: ensenyar i aprendre llengües*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, p. 14-26.

Nota biogràfica

Doctora en Llengua i literatura catalana per la Universitat de València. Treballa com a ajudanta doctora en el Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat de València. Imparteix classes als graus de Mestre/a en Educació Infantil i Primària, i al Màster Universitari en Professor/a d'Educació Secundària.

Forma part del Grup de recerca Interacció i Ensenyament de Llengües (GIEL) i de la Unitat d'Educació Multilingüe (UEM) de la Universitat de València, i també és membre de la Xarxa cooperativa d'Experiències TIC per a l'ensenyament en valencià. Un entre tants, de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC) i de la Sociedad Española de Didáctica de la Lengua y la Literatura (SEDLL).

Les seues línies de recerca giren al voltant de la didàctica de la llengua i la literatura, les TIC com a recurs educatiu, l'educació lingüística en entorns plurilingües i l'ensenyament de la gramàtica.

Georgina Alvarez Morera (Universitat Rovira i Virgili)

“No em ‘donis’ petons. Fes-me'n.” L'ús dels verbs de suport *fer* i *donar* en el català actual.

Les coocurrències *fer petons* o *donar consell* són construccions amb verb de suport (o verb lleuger; Ginebra & Navarro, 2015: 218), en què un verb es combina amb un nom predicatiu i constitueixen un predicat complex semànticament (Colomina, 2001: 2). Aquestes construccions de verb de suport (CVS) es poden trobar en múltiples llengües del món que, a més, comparteixen un repertori bàsic de verbs que funcionen com a verb de suport: *prendre*, *donar*, *fer*, *anar/venir*, *llençar* o *pegar* (Butt, 2010: 23).

El fet que aquestes construccions no permetin una traducció composicional ha fet que s'hagin estudiat des del punt de vista contrastiu (Colomina, 2001; Ginebra, 2008; Schmid, 2016). En aquest treball, però, ens centrem en l'estudi dels verbs *fer* i *donar* en el català actual, ja que són dos verbs que presenten força variabilitat, especialment pel contacte lingüístic amb el castellà. Alguns estudis (Ginebra & Navarro 2015; García Rodríguez, 2018) posen el focus en les conseqüències de la convivència entre el català i el castellà per a les CVS.

No obstant això, mentre que hi ha molta tradició d'analitzar la influència de l'ús freqüent del verb *fer* català en el castellà parlat en zones de contacte (Sinner, 2004), no hi ha estudis sobre l'ús del verb *donar* en el català actual. En canvi, Montserrat (2014) n'estudia l'ús des del punt de vista diacrònic i demostra que les construccions amb *fer* i *donar* coexisteixen en català antic, mentre que la preferència actual per *fer* és deguda a la seva freqüència d'ús.

L'objectiu de l'estudi és mostrar el decalatge que hi ha entre la normativa i l'ús del català actual en les CVS amb els verbs fer i donar mitjançant l'anàlisi de dades del Corpus Informatitzat de la Llengua Catalana de l'IEC. Així, pretenem comprovar fins a quin punt hi ha interferència o convergència lingüística entre el català i el castellà en les CVS i quines implicacions por tenir per al tractament d'aquestes estructures en l'ensenyament del català com a L1 i L2/LE.

Referències bibliogràfiques

- Butt, Miriam. 2010. The light verb jungle: Still hacking away. In M. Amberber, M. Harvey, and B. Baker (eds.), *Complex Predicates in Cross-Linguistic Perspective*, 48–78. Cambridge: Cambridge University Press.
- Colominas, Carme. 2001. La representació de les construccions de suport des d'una perspectiva multilingüal. Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Ginebra, Jordi i Navarro, Pere. 2015. Coocurrències lèxiques en català i en espanyol: uns quants contrastos. Actes del Setzè Col·loqui de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Salamanca, juliol de 2012). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat
- Schmid, Beatrice. 2016. Els usos del verb fer i la seva traducció a l'alemany. *Zeitschrift für Katalanistik*, 29, 115–134.
- Ginebra, Jordi. 2008. Els verbs de suport en català i en anglès: estudi contrastiu a partir d'un petit corpus paral·lel. *Els Marges: revista de llengua i literatura*, 85, 53-73.
- García Rodríguez, Joseph. 2018. La presencia de calcos estructurales y semánticos en Twitter: el caso del español de Cataluña. *ELUA*, 32, 131-154.
- Sinner, Carsten. 2004. *El castellano de Cataluña. Estudio empírico de aspectos léxicos, morfosintácticos y metalingüísticos*. Tübingen: Niemeyer.

Nota biogràfica

Georgina Alvarez Morera és llicenciada en Filologia Hispànica i Filologia Anglesa per la Universitat Autònoma de Barcelona i s'ha especialitzat, per una banda, en l'ensenyament de llengües estrangeres amb un Màster Erasmus Mundus coordinat per la Universitat de Deusto i, per altra banda, amb un Màster en Ciència del Llenguatge i Lingüística Hispànica per la UNED (2019). Ha fet de professora-lectora d'estudis catalans a la Universitat de Konstanz (Alemanya) i de Zürich (Suïssa). Actualment és investigadora predoctoral al departament d'estudis anglesos i alemanys a la Universitat Rovira i Virgili i membre de la Societat d'Ensenyament i Recerca del Català com a Llengua Estrangera.

Natàlia Server Benetó (The Ohio State University)

Ús i significats de la interjecció valenciana *uei* en seqüències de pregunta-resposta

Aquesta investigació presenta una anàlisi de la interjecció uei, utilitzada en alguns geolectes del valencià, des d'una perspectiva de l'Anàlisi de la Conversa. Malgrat les nombroses investigacions centrades en marcadors del discurs en aquesta llengua (Cuenca 2008, 2011; Robles i Pi Bertomeu 2017; Obis 2017), aquesta interjecció solament va ser breument estudiada fa dècades des de la perspectiva de la fraseologia (Sancho Cremades 1998). En aquella publicació, Sancho Cremades esmentava quatre significats situats de la partícula, però no s'analitzava amb profunditat com el context interaccional els afectava. L'objectiu principal d'aquesta investigació ha sigut analitzar com la situació seqüencial de uei informa l'ús i significats de la interjecció en la interacció (converses i entrevistes semi-dirigides). Els resultats mostren com les intervencions encapçalades per uei són respostes a preguntes despreferides (Heritage 2013, 2015; Arita 2021), així com respostes a accions conversacionals assertives (García Ramón 2018), les quals faciliten informació i opinions. Altres contextos menys freqüents són aquells en què el parlant reacciona a un discurs referit o en què la interjecció està situada en la posició final després d'un silenci. El procés d'anàlisi ha posat en evidència un significat situat no esmentat anteriorment i basat en el canvi del coneixement compartit entre els parlants, common ground knowledge (Clark 1996; Schardl 2012). Les interjeccions que funcionen en relació amb aquest coneixement s'han anomenat change-of-state tokens (Heritage 1984; Vázquez Carranza 2016; García Ramón 2018). Aquesta investigació està centrada en els significats i usos de la interjecció uei quan està situada en primera posició de la resposta d'una seqüència de pregunta-resposta.

Referències bibliogràfiques

- Arita, Y. (2021): Display of concession: Maa-Prefaced responses to polar questions in Japanese conversation, *Journal of Pragmatics*, 186, pp. 1–19.
- Cuenca, M. J. (2008): Pragmatic markers in contrast: The case of well, *Journal of Pragmatics*, 40, pp. 1373–1391.
- Cuenca, M. J. (2011): Catalan interjections, in Payrató, Ll. & J. M. Cots (eds.), *The Pragmatics of Catalan*. Berlin: Germany, pp. 173–211.
- García Ramón, A. (2018): Indexing epistemic incongruence: uy as a formal sign of disagreement in agreement sequences in Spanish, *Journal of Pragmatics*, 131(March), pp. 1–17.

- Heritage, J.: (1984): A change-of-state token and aspects of its sequential placement, in Atkinson, J. M. & J. Heritage (eds.), *Structures of Social Action*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 299–345.16
- Obis, Aina (2017): El grau de gramaticalització dels marcadors metadiscursius endofòrics, *Zeitschrift für Katalanistik*, 30, pp. 123–142.
- Robles i Sabater, F. y Bertomeu Pi, P. (2017): Els marcadors del discurs: caracterització general, *Zeitschrift für Katalanistik*, 30, pp. 3–18.
- Schardl, A. (2012): *Common Ground Mismatch: Evidence from a Discourse Particle*, IDL 12, Barcelona.
- Sancho Cremades, P.: (1998): Algunes reflexions sobre l'ús pragmaticodiscursiu de la fraseologia. El cas de la preposició damunt i de la interjecció uei?! en el valencià col·loquial, Bover et al., (eds.), pp. 407–423.
- Vázquez Carranza, A.: (2016): Aceptación y resistencia: un análisis de ah y ay como indicadores de cambio de estado, *Cuadernos de Lingüística de El Colegio de México*, 3(2), pp. 71–103.

Nota biogràfica

L'autora ha estudiat un grau en Traducció i Mediació Interlingüística i un Màster en Estudis Hispànics Avançats a la Universitat de València. Actualment està cursant estudis de doctorat a The Ohio State University, als Estats Units. Els seus interessos són, principalment, la pragmàtica interactiva, l'anàlisi de la conversa i el significat sociolingüístic, amb un focus particular en la varietat valenciana del català.

Adéla Kotatkova (UJI)

La desestabilització fonològica de l'estàndard en la televisió valenciana

En les llengües modernes, els mitjans de comunicació audiovisual són un dels puntals de l'estandardització. Amb la reobertura de la televisió pública valenciana hi va haver moltes expectatives i esperances que aquest fet podria ajudar a fixar i difondre el subestàndard valencià, tan poc present en la vida quotidiana de molts valencians. En aquest context sociolingüístic, el valencià pateix cada vegada més interferències del castellà, una preocupació emergent entre els lingüistes, sobretot en àmbits com el lèxic, la fraseologia o la gramàtica, però potser s'hi presta menys atenció als aspectes fonètics. Entre aquests, observem una reducció progressiva del repertori fonològic que tendeix a eliminar qualsevol fonema que no existeixi en la llengua dominant. Per conèixer i mostrar l'abast d'aquest fenomen, en aquesta comunicació analitzem un corpus de programes d'informatius de la televisió pública valenciana À Punt. Des d'un punt de vista sociofonètic, ens centrem en les desviacions de la pronunciació respecte del valencià estàndard, especialment en les causades per l'acostament al castellà, per determinar quin és el model de llengua que aquest mitjà transmet a la societat valenciana.

Referències bibliogràfiques

- Àpunt Mèdia (2017) *Llibre d'estil de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació*, Generalitat Valenciana, <<https://static.apuntmedia.es/apunt/public/content/file/original/2021/0228/10/llibre-d-estil-86bdcdb.pdf>> [consulta: 14 de setembre de 2021]
- Badia i Pujol, Jordi (2021) *Salvem els mots*, Barcelona, Rosa dels Vents.
- Boix, Emili i Xavier Vila (1998) *Sociolingüística de la llengua catalana*, Barcelona, Ariel.
- Generalitat Valenciana (2016) *Coneixement i ús social del valencià. Enquesta 2015. Síntesi de resultats*, <<https://ceice.gva.es/documents/161863154/163274321/encuesta+uso+valenciano+2015+valenciano.pdf/9ee83720-e04a-4030-9cac-6e693742a811>> [consulta: 7 de setembre de 2021].
- Jiménez, Jesús i Maties Marí (2019) "Interferències visibles i ocultes en el sistema vocàlic de Catarroja", *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 29, p. 81-104.
- Veny, Joan (1991) *Els parlars catalans*, Palma, Editorial Moll.

Nota biogràfica

Graduada en Estudis Hispànics per la Universitat Carolina de Praga, Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura Literària i Màster en Professor d'Educació Secundària, ambdós de la Universitat de València. És doctora en Llengües Aplicades, Literatura i Traducció per la Universitat Jaume I amb menció internacional i qualificació d'excel·lent cum laude, amb la tesi *El relat en l'àmbit sanitari: els casos clínics sobre afeccions mentals*, dirigida per Vicent Salvador i Manuel Pérez Saldanya. Ha estat investigadora predoctoral a la Universitat Jaume I i tècnica lingüística a la Universitat de València. En ambdues universitats ha impartit classes de català i, a la de València, també de txec. Actualment és investigadora postdoctoral al Departament de Filologia i Cultures Europees a la Universitat Jaume I i membre de l'Institut d'Investigació Interuniversitària López Piñero. Les línies d'investigació en què treballa són: lingüística aplicada, anàlisi del discurs, llenguatge en l'àmbit sanitari i sociolingüística.

Peter Herbeck (Universitat de Wuppertal & Universitat de Viena)

Un estudi quantitatiu de l'expressió del subjecte en alguns parlars valencians

En aquesta xarrada es presentarà un estudi de corpus sobre l'expressió del subjecte en relació amb les variables morfosintàctiques de persona/nombre i temps verbal en diferents varietats del català oral. També es tractarà la influència de diferents tipus de verbs en l'expressió del subjecte (verbs cognitius (de pensament, coneixement, etc.), verbs d'estat extern, verbs d'acció externa, etc.), partint de l'estudi d'Enríquez (1984) sobre l'espanyol. Com a base empírica, s'examinen entrevistes del corpus oral dialectal Parlars (<https://www.uv.es/corvalc/>; Montserrat & Segura 2020; Esplà-Gomis, & Sentí (en elaboració)) de forma quantitativa i qualitativa. Es demostrarà que els factors de persona/nombre i semàntica verbal tenen un efecte significatiu sobre l'expressió del subjecte en el català oral. Al contrari, el temps verbal només té un paper subordinat en determinar les freqüències de l'expressió del subjecte en les dades examinades. A més, es demostrarà que no només la semàntica verbal, sinó també algunes formes verbals concretes s'han de tindre en compte en analitzar les freqüències de l'expressió del subjecte.

A part dels factors morfosintàctics i semàntics, s'examina si hi ha variació entre diferents varietats del català. Aquesta qüestió és important per l'existència de sincretismes entre la 1^a i 3ª persona singular (Veny 1984), com per exemple en el perfect (jo/ell/ella ha cantat), en alguns parlars valencians. Segons les dades de l'estudi, no es poden observar diferències significatives en l'expressió del subjecte entre les varietats examinades. Per l'altre costat, les dades demostren que el tipus de discurs té una influència significant sobre l'expressió del subjecte de 1ª persona singular: els monòlegs tenen una freqüència d'expressió del pronom més baixa que les converses.

Referències bibliogràfiques

(selecció)

Casanova, L. 1998. El sujeto en el catalán coloquial. *Revista Española de Lingüística* 29 (1): 105-131.

Enríquez, Emilia V. 1984. El pronombre personal sujeto en la lengua española hablada en Madrid. Madrid: Instituto Miguel de Cervantes.

Esplà-Gomis, Miquel & Sentí, Andreu (en elaboració): "An annotated informal and spoken corpus for dialectal conversations: The Parlars Corpus for Valencian Catalan".

Montserrat, S. & C. Segura (2020). Un corpus col·loquial i dialectal del valencià: PARLARS. *Zeitschrift für Katalanistik* 33: 9-44.

Parlars. Corpus oral del valencià col·loquial. València: Universitat de València. <http://www.uv.es/corvalc>
Veny, J. (1984). *Els parlars catalans*. Palma: Editorial Moll.

Nota biogràfica

Peter Herbeck és investigador postdoctoral en la Universitat de Wuppertal (Alemanya) i docent en la Universitat de Viena (Àustria). En 2021 va fer una estada d'investigació al Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València amb una beca postdoctoral del DAAD. Va finalitzar el doctorat en lingüística espanyola en la Universitat de Salzburgo en 2015. Entre 2003 i 2008 va estudiar Filologia Anglesa i Lingüística Romànica en la Universitat de Wuppertal.

Alba Adiego Bistué (Universitat de Barcelona)

La llengua dels joves valencians en l'àmbit dels mitjans de comunicació

Per raó del contacte amb el castellà, tots els dialectes catalans compten, en major o menor nombre, amb castellanismes, i, naturalment, el valencià no n'és una excepció. Per depurar-lo d'aquestes formes alienes, i per assolir altres objectius en l'àmbit de l'ensenyament, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) ha elaborat diversos documents normatius amb l'objectiu de crear un model lingüístic. Aquesta voluntat també s'ha vist reflectida en els mitjans de comunicació i, més concretament, en la creació del canal À punt el 2018, dos anys després del tancament del Canal Nou. À punt dona molta veu a la parla espontània mitjançant debats, entrevistes, etc. i, per tant, és un reflex molt viu dels diversos subdialectes del País Valencià, però alhora pretén difondre un model de llengua estàndard, basat en els documents normatius de l'AVL.

Aquest treball parteix de la selecció d'emissions d'un dels programes del canal À punt, 69 raons, que conté debats entre joves d'instituts de diversos territoris valencians. Dels capítols del programa, se n'han triat quatre que van ser enregistrats a pobles i ciutats d'Alacant, Castelló i València, i se n'ha fet el buidatge de trets lingüístics, així com dels castellanismes. El treball, doncs, té dues finalitats: en primer lloc, estudiar alguns dels elements dialectals emprats pels joves per a detectar-hi el grau de concordança o discrepància que hi pot haver respecte a les directrius de l'AVL, i, en segon lloc, detectar el grau de castellanització del jovent d'aquestes zones a partir de l'anàlisi dels capítols triats. Es parteix de dues hipòtesis: a) en els capítols enregistrats en zones rurals la presència del valencià serà més gran que als que s'han gravat a zones urbanes; b) en els capítols gravats a territoris històricament més fidels a la seva varietat hi haurà un nombre menor de castellanismes.

Referències bibliogràfiques

ACADEMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA (2006b). *Gramàtica normativa valenciana*. València.

— (2011). *Llibre d'estil per als mitjans audiovisuals en valencià*. València.

— (2014). *Diccionari normatiu valencià*. València.

BELTRAN, Vicent (1999). *El parlar de la Marina Alta: el contacte interdialectal valencianoblear*. Alacant: Universitat d'Alacant.

- BELTRAN, Vicent; SEGURA, Carles (2019). Els parlars valencians. València: Universitat de València.
- CASESNOVES, Raquel; MAS, Josep Àngel (2016). «Usos lingüístics i ideologia: què fan els universitaris valencians?» dins Caplletra, núm. 60, p. 113-139
- DARDER, Laia (2015). «La variació lingüística en els mitjans audiovisuals com a estratègia conscient», dins Treballs de sociolingüística catalana, núm. 25, p. 303-316.
- FLORS, Avel·lí (2010). «“Entre Ares i Benassal”: aproximació a la percepció de les varietats lingüístiques en parlants de Castelló de la Plana (primera part)», dins Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura, núm. 86, p. 153-184
- SARAGOSSÀ, Abelard (2000). El valencià del futur. Una contribució ideològica. Benicarló, Alambor. Segona edició, 2002.

Nota biogràfica

Graduada en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona l'any 2020. Ha fet el Postgrau en Assessorament Lingüístic i Serveis Editorials a la Universitat de Barcelona i ara cursa el Màster en Estudis Avançats de Llengua i Literatura Catalanes a la Universitat de Barcelona i a la Universitat Autònoma de Barcelona. Va treballar com a becària de col·laboració als Serveis Lingüístics de la Universitat de Barcelona durant el curs 2018-2019. Actualment treballa de correctora a La Vanguardia en català. Està interessada en l'estudi i la descripció de la variació lingüística, en particular la de caràcter geogràfic.

4. Didàctica de la llengua i de la literatura catalanes: nous enfocaments i tractaments integrats de llengua, literatura i cultura

29 de juny (matí)

Judit Pujol Prat / Elisabet Sunyer Rodà (Universitat de Girona)

Llegir, parlar i escriure: proposta d'un model docent integral, dinàmic i actual

L'objectiu de la comunicació és proposar el model de classe ideat a partir de l'experiència docent a l'assignatura de Comunicació Oral i Escrita (COE) del curs passat(*). Aquest nou model consisteix a separar la classe en tres grans blocs on es treballen les competències que creiem que són essencials per a qualsevol estudiant d'humanitats: llegir, parlar i escriure correctament.

El cas pràctic utilitzat per exemplificar el model és el d'una classe de COE elaborada a partir d'un text literari contemporani en llengua catalana. Ara bé, aquest model és exportable a qualsevol altra assignatura d'humanitats (tant de filologia com de filosofia, història, geografia, història de l'art, comunicació cultural, etc.). No cal dir que aquest format de classe pot implementar-se de manera absoluta o pot combinar-se amb d'altres més tradicionals, com les lliçons magistrals. Aquesta proposta, però, té la intenció de promoure classes més dinàmiques i transversals, on l'estudiant tingui una participació activa durant tota la sessió.

A cada classe, es tracten les tres competències a través d'una mateixa obra que serà escollida amb una finalitat molt clara:

1. Que tingui una vinculació directa i evident amb el món contemporani i generi debat al voltant de problemes actuals.
2. Que sigui breu, però sucosa, per tal de reduir el volum de feina a casa i, al mateix temps, incentivar la reflexió de manera prèvia a la sessió.

Així doncs, en aquesta comunicació es presentarà i desenvoluparà un exemple de classe seguint el format descrit. Es detallarà de quina manera es pot utilitzar un mateix text per treballar les tres competències bàsiques. Finalment, s'especificarà tant l'enfocament teòric com pràctic de cada bloc a través de diferents exercicis.

(* La comunicació es presenta de manera conjunta perquè el projecte va néixer i es va dur a terme a quatre mans, arran de la col·laboració a l'assignatura de Comunicació Oral i Escrita de la Universitat de Girona el curs 2019-2020.

Referències bibliogràfiques

- Cassany, D. (1999). Construir l'escriptura. Barcelona: Empúries.
- Eco, U. (1991). Els límits de la interpretació (A. Vicens (trad.)). Barcelona: Destino
- Espinosa, S.; Ferrer, I.; Giménez, G.; Puig, J. i Soler, M. (2020). Guia pràctica per implementar l'aprenentatge per projectes a la universitat. Girona: Documenta Universitaria.
- Font, D. (2003). La locució en el discurs oral. *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura*, 30, p. 92-107.
- Martín, R. A. (2009). Manual de didáctica de lengua y literatura. Madrid: Síntesis.
- Mayoral, J. A. i Bürger, P. (1987). Estética de la recepción. Madrid: Arco.
- Queneau, R. (1989). Exercicis d'estil (A. Bats i R. Lladó (trad.)). Barcelona: Quaderns Crema.
- Schopenhauer, A. (2005). L'art de tenir sempre raó (C. Sans (trad.)). Barcelona: Empúries.
- Solà, J. (2020). Plantem cara. Barcelona: Empúries.
- Vilà, M. (coord.). (2002). Didàctica de la llengua oral formal. Barcelona: Graó.

Nota biogràfica

Judit Pujol. Graduada en Llengua i Literatura Catalanes (2015) i en Llengua i Literatura Espanyoles (2016), per la Universitat de Girona. Va cursar el Màster en Recerca en Humanitats per la mateixa universitat (2017). Actualment, està desenvolupant una tesi doctoral sobre l'obra periodística de l'escriptor català Prudenci Bertrana.

Elisabet Sunyer. Llicenciada en Dret (2014) i Graduada en Llengua i Literatura Catalana (2016) per la Universitat de Girona, el 2017 completa el Màster en Estudis Comparatius de Literatura, Art i Pensament a la Universitat Pompeu Fabra (Barcelona). Actualment està desenvolupant la tesi doctoral que versa sobre les relacions entre música i literatura al segle XX.

Teresa Puntí Jubany (Universitat de Vic)

Com s'acompanya l'escriptor (l'aprenent) en la construcció de la intenció i del receptor dels seus textos en les propostes d'expressió escrita de manuals escolars de llengua catalana de CM i CS d'Educació Primària?

D'acord amb el model cognitiu que van proposar Flower i Hayes l'any 1981 (revisat i actualitzat per Hayes posteriorment: 1986, 1996 i 2012) i recollit, entre altres, per Cassany (1995, 1997 i 1999), Camps (1994), Jarque i Pertusa (2015), entenem el procés d'escriure com la resolució d'un *problema* (retòric) que té més d'una solució. L'escriptor haurà d'anar prenent decisions al llarg del procés que el portaran cap a la generació d'un producte final (el text o document; la resolució del *problema*), la qualitat del qual dependrà, en bona part, del seu encert en la representació de la tasca, és a dir, en la concreció o definició del context comunicatiu o retòric en què el text tindrà sentit. En aquest moment del procés, l'escriptor haurà d'anticipar *què* vol dir, *com* ho vol dir, segons *el que vulgui aconseguir* del receptor o destinatari (sigui individual o col·lectiu). Haurà de mesurar les conseqüències que vol que es desprendin de la producció i, per tant, l'efecte que espera provocar al receptor. No es pot obviar, doncs, la rellevància de la intenció (o propòsit comunicatiu) i la seva estreta relació amb l'escriptor i el receptor. Segons això, com s'acompanya els escriptors (aprenents) en el camí cap a la construcció de la intenció comunicativa i del receptor dels seus textos en les propostes d'expressió escrita dels manuals escolars?

S'intentarà respondre a partir dels resultats d'una investigació qualitativa de seqüències d'expressió escrita de tres editorials de llibres de text per a l'aprenentatge de la llengua catalana destinats a infants de CM i CS d'Educació Primària. Es tracta d'una vintena de volums de les tres editorials amb més presència a les escoles catalanes durant el període 2015-17: Grup Promotor Santillana, Barcanova i Cruïlla (segons dades del Gremi d'Editors de Catalunya, 2017). L'instrument d'anàlisi documental ha estat una fitxa d'observació a l'entorn de quatre tipologies d'activitats, basades entre altres, en les consideracions sobre aprenentatge significatiu i la seva relació amb el model constructivista de Jorba i Casellas (1996) i en l'actualització de les competències bàsiques de l'àmbit lingüístic del Departament d'Ensenyament (2015).

Referències bibliogràfiques

- Camps, A. (1994). *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcanova.
- Cassany, D. (1999). *Construir l'escriptura*. Empúries.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament (2015). *Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic. Llengua catalana i llengua castellana. Identificació i desplegament a l'educació primària*. Recuperat novembre 2020, de <http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/competencies-basiques/primaria/prim-linguistic-ca-es.pdf>
- Jorba, J., i Casellas, E. (1996). *La regulació i l'autoregulació dels aprenentatges*. ICE de la UAB.
- Pertusa, E., i Jarque, M. J. (2015). *Estratègies per a millorar la llengua escrita*. Universitat de Barcelona. Publicacions i edicions.

Nota biogràfica

M. Teresa Puntí Jubany. Llicenciada en Filologia Catalana (UAB), diplomada en Professorat d'EGB (Filologia) i Mestre de Català. Doctoranda del programa en Traducció, Gènere i Estudis Culturals (UVic). Des de 1994 és professora del Departament de Filologia de la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes (FETCH) de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC). És professora de Llengua i Didàctica de la Llengua en els graus de Mestre, Educació Social, CAFE i Psicologia. Ha estat directora del Departament de Filologia de la FETCH (1997-2002 i 2004-2006), responsable de l'Aula d'Autoaprenentatge de Llengües de la UVic-UCC (2002-2010) i coordinadora del Grau de Mestre en Educació Primària de la UVic-UCC (2010-2014). Ha estat coordinadora de la *Comissió Permanent del 3r Simposi sobre l'ensenyament del català a no catalanoparlants* i formadora del Pla de Formació de Zona (Osona i Ripollès) del Departament d'Ensenyament. Actualment també és professora en el Màster Universitari en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat (especialitat Llengua i Literatura Catalana i Castellana) de la UVic-UCC i membre del Grup de Recerca en Educació, Llenguatge i Literatura (GRELL, UVic-UCC).

Rosa Estopà Bagot (UPF)

La ciència comença pel domini de les paraules: aspectes metodològics de l'elaboració de diccionaris especialitzats escolars

L'aprenentatge del vocabulari especialitzat és progressiu i comença des dels primers anys d'escolarització. Un vocabulari ampli és un dels actius més rellevants relacionat amb el rendiment escolar. De fet, el treball específic amb els termes d'una matèria permet assegurar l'assimilació del coneixement que es vol transmetre. Malgrat el paper rellevant que té el lèxic en l'ensenyament del coneixement científic, no sempre es treballa de manera integrada el vocabulari científic. Segons autors com Marzano (2004) sense el coneixement del que signifiquen els termes els alumnes tenen dificultats grans per entendre la informació que aquestes termes vehicules. A més, en català existeixen poquíssims diccionaris o vocabularis especialitzats destinats a nens i nenes de primària.

En aquesta comunicació, primerament, es plantejarà una metodologia acumulativa i col·laborativa utilitzada en l'elaboració de diccionaris especialitzats escolars innovadora, que es basa en el Principi d'adequació de la Teoria Comunicativa de la Terminologia de M. Teresa Cabré (1999, 2009), en la Teoria de l'Aprenentatge Significatiu d'Ausebel (1973, 2002) i en l'Escala Tennessee de Marzano i Pikerling (2005); per després reflexionar sobre la selecció de la informació en l'elaboració de les definicions i l'ús de recursos com ara la metàfora, tant en les definicions elaborades per nens com en les definicions elaborades per a nens.

Aquesta segona part de la comunicació l'exemplificarem amb casos del corpus de definicions escolars ICC (IULA Children Corpus) d'on podem extreure informació (tòxica i vàlida) i patrons definitoris. Aquest corpus és la base de la construcció de les definicions del diccionari elaborada amb una metodologia en etapes que implica construcció, deconstrucció i reconstrucció. Actualment, L'ICC està constituït de 188.037 ocurrences que corresponen a unes 9.500 definicions de nens de primària de vuit escoles de Catalunya. El corpus es va recollir durant sis anys amb la col·laboració de 1.800 escolars de primer, segon, tercer i quart de primària.

La comunicació parteix de la idea que un diccionari especialitzat és un aliat a l'aula que enforteix els vincles entre el coneixement i el llenguatge.

Referències bibliogràfiques

- Ausebel, D. (1973) Algunos aspectos psicológicos de la estructura del conocimiento. En Elam, S. (coord.) La educación y la estructura del conocimiento. Buenos Aires: Ed. El Ateneo, 211-239.
- Ausebel, D. (2002) Adquisición y retención del conocimiento. Una perspectiva cognitiva. Barcelona: Ed. Paidós.
- Cabré, M. T. (1999) La terminología. Representación y comunicación. Una teoría de base comunicativa y otros artículos. Barcelona: IULA.
- Cabré M. T. (2009) La Teoría Comunicativa de la Terminología. Una aproximación lingüística de los términos. *Revue Française de Linguistique Appliquée*, 14, (2), 9-15.
- Estopà, R. (2021) El diccionari escolar de ciencia: un aliado en el aula. Madrid: AulaMagna, McGrawHill.
- Marzano, R. (2004) Building background knowledge for academic achievement: research on what works in schools. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Marzano, R.; Pickering, D. (2005) Building academic vocabulary. Teacher's manual. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.

Nota biogràfica

Llicenciada en Filologia catalana, màster en Logopèdia i Ciències de l'audició i doctora en Lingüística, soc professora titular del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra des del 2009, on imparteixo docència en terminologia, lèxic, neologia, lingüística aplicada, llengua catalana i comunicació mèdica, des de 1994.

Forno part del grup de recerca consolidat IULATERM (IULA), des de 1994. Coordino el Màster online de Terminologia i participo en l'Observatori de Neologia des de 1992.

La neologia lèxica (NEOXOC i NEOROC), la neologia especialitzada i la terminologia mèdica (projectes JUNTS-RECECAIXA i TERMMED) i la transferència del coneixement a la societat i a l'escola (en el marc del projecte Jugant a definir la ciència i del projecte premiat pel Consell Universitari de la UPF amb Premi a la Responsabilitat Social Universitària Paraules a les sales d'espera de pediatria) són actualment els meus interessos de recerca principals.

Maria del Mar Olivé Ribas / Joan Marc Ramos (Institut Premià de Mar / IOC Universitat de Barcelona)

Viladrau, un entorn poètic: de la ruta literària a la seqüència didàctica virtual

El curs 2017-2018, els professors que presenten aquesta comunicació van idear la ruta literària "Viladrau, un entorn poètic", en la qual es relacionava la poesia de Bofill i Mates i El vel de Maia, de Marià Manent, amb diversos llocs literaris d'aquesta localitat del Montseny. Els primers destinataris de la proposta van ser els alumnes de 4t d'ESO de l'Institut Premià de Mar, els quals van elaborar una pàgina web de l'experiència: <https://sites.google.com/site/viladraumentornpoetic/> Durant aquests anys, s'ha realitzat la ruta amb diversos grups de gent interessada en el patrimoni literari de casa nostra i això ens ha fet veure la necessitat d'abordar un nou repte: posar a disposició de la comunitat educativa (però també dels visitants esporàdics) una seqüència didàctica en línia que pugui servir de base per a la planificació de la ruta literària presencial i, també, per al gaudi de la ruta en format virtual. L'ús d'eines digitals interactives ha de permetre donar una resposta innovadora al repte de mantenir una tradició literària i cultural encara viva en molts racons de Catalunya. Per això, amb l'eix vertebrador de la ruta, obrim tot de finestres cap al món de l'estiueig, de la bruixeria, de la natura i, evidentment, al Noucentisme i les vivències de la família Manent durant la Guerra Civil. Seguint les paraules de Semal-Lebleu (2010), la redacció de qualsevol material didàctic és un acte de voluntat política. No eludim aquest compromís i volem aprofitar el potencial híbrid de les eines digitals que tenim a la nostra disposició per apostar per una formació literària sòlida, que compagini el coneixement de la nostra tradició amb una visió crítica sobre la realitat. A més a més, en la comunicació, mostrarem com la presència d'aquestes eines digitals, basades en la interactivitat, permet caminar en aquesta direcció respectant la tradició i, alhora, valorant les condicions d'aplicabilitat dels materials en un centre educatiu, d'aquí que li hàgim donat l'estructura de seqüència didàctica.

Referències bibliogràfiques

- Olivé, M. i Ramos, J.M. (2018). Viladrau, un entorn poètic. Ruta Marià Manent- Guerau de Liost. Dipòsit Digital Universitat de Barcelona. Consultable a <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/126369>

Ramos, J.M. i Prats, M. (2019). Procés de creació d'un protocol d'anàlisi de rutes literàries des de la perspectiva de la didàctica de la llengua i la literatura. *Didacticae*, 5, 99-114.

Semal-Lebleu, A. (2010). De la conception d'une aventure en humanités. *Les Langues modernes*, (1/2010), 24-33.

Soldevila, Ll. i San Eugenio, J. (2012). Geografia literària dels països catalans. El cas de la comarca d'Osona, a AUSA, 170, pp. 979-1001.

Viladrau, un entorn poètic. Web consultable a <https://sites.google.com/site/viladrauunentornpoetic/>

Nota biogràfica

Maria del Mar Olivé és professora de llengua i literatura catalanes des de l'any 2004 i ha impartit classe en diversos centres d'Educació Secundària. Actualment, treballa a l'institut Premià de Mar i és membre del grup d'Innovació interuniversitari Geografies Literàries 2.0 i ha elaborat la ruta literària de caràcter interdisciplinari Viladrau, un entorn poètic, que també es pot consultar en línia.

Joan Marc Ramos ha combinat els últims 25 anys el treball de professor de llengua i literatura catalanes en diversos centres d'Educació Secundària amb la vinculació amb la Universitat de Barcelona, específicament en l'àrea de Didàctica de la Llengua i la Literatura. Ha participat en estudis sobre l'avaluació educativa, l'enfocament competencial de l'educació, la introducció de les tecnologies a l'aula, la innovació en la formació literària, i ho ha fet a través de la participació en grups d'Innovació, com Geografies Literàries 2.0 (interuniversitari) o GIDL (UB), i en grups de recerca de la UB com el FRAC o POCIÓ. Disposa d'un blog personal des d'on es poden conèixer les seves aportacions i publicacions: *Didàctica*: <https://blocs.xtec.cat/jmrs/gestos-lectors/>